

BUENOS AIRES LETO 63. 51. 10

duhovno življenje

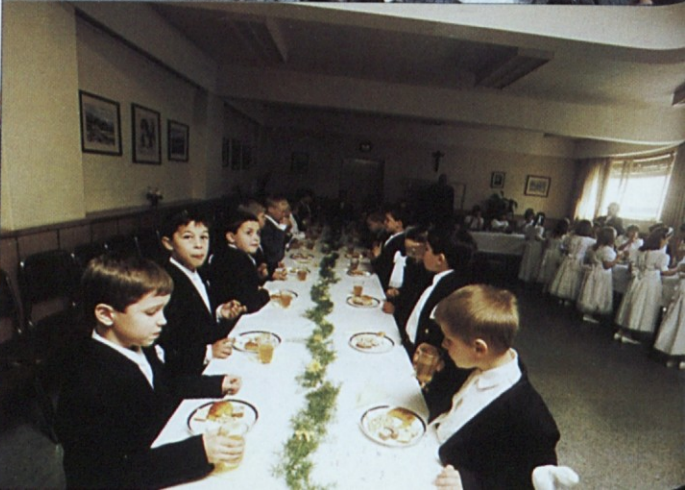

Zgoraj: 16. avgusta 1996 v Mendozi: BISERNA MAŠA župnika Ivana Tomažiča. Z njim somašujeta dušni pastir Jože Horn in g. Barachini, ki slavljenca povsod spremlja in mu je v vsem na razpolago. **Levo:** Biseromašnik s somaševalcema pred Marijo Pomagaj v mendoškem Slovenskem domu.

Spodaj: 6. oktobra v Slovenski hiši: Slovesnost prvega svetega obhajila v cerkvi Marije pomagaj, kjer je 47 slovenskih otrok prvikrat prejelo Jezusa v beli hostiji.

Foto: Marko Vombergar

ZGODILO SE JE PRED SEDMIMI LETI

ALOJZIJ KUKOVICA

no večja gospodarska nezmogljivost vzdržati oboroževalno kompetenco z ZDA.

Konec marksistično — leninistične ideologije in sovjetskega imperija (pri tem mislim tudi na satelitske države) je bilo nekaj nepričakovanega in neverjetno hitrega. Kajti veliki imperiji — tako nam priča zgodovina — se zrušijo navadno kot posledica porazov na bojnem polju. Tako se je na primer zgodilo z avstro — ogrskim, nemškim in turškim imperijem po prvi svetovni vojni. Nekaj podobnega tudi po drugi svetovni vojni s „tisočletnim“ nemškim rajhom, z japonskim imperijem in italijanskim fašizmom. Zato bi se konec tudi sovjetskega imperija mogel pričakovati kvečjemu kot posledico kakšne nove vojne, ki je pa ni bilo na vidiku, še manj pa si jo je kdo po pameti mogel želeli spričo strahotnega uničevalnega orožja, ki sta ga imela nakopičenega oba nasprotna tabora — demokrati Zahod in totalitarna Sovjetska zveza.

Zrušenje komunistične ideologije in sovjetskega imperija pa je prišlo ne le

popolnoma nepričakovano, temveč tudi v rekordno kratkem času, kajti vse se je dogodilo dejansko v slabih dveh letih, med novembrom 1989 in avgustom 1991, ko je spodletel vojaški udar v Sovjetski zvezi. Še predno je padla sama Sovjetska zveza, so komunistični tabor začele zapuščati nekatere satelitske države s Poljsko na čelu. Zadnji poskus, kako rešiti Sovjetsko zvezo, je bil storjen z državnim udarom avgusta 1991, ki pa je klavarno propadel. Vojska ni bila več pripravljena ubogati partijskega aparata in streljati na uporno ljudstvo. Pač znak, da se je v kolektivni zavesti sovjetskega ljudstva nekaj spremenilo. Ideja svobode in demokracije sta preprečili uspeh državnega udara. Povratek nazaj je bil nemogoč. Doba komunistične diktature, ki je trajala 70 let, se je končala.

Eden glavnih zaključkov in nauk, ki ga lahko potegnemo iz omenjenih dejstev, je ugotovitev, ki ga lahko potegnemo iz omenjenih dejstev, je ugotovitev, kako slabotne in minljive so vse človeške zgradbe in ustanove, tudi takšne, o katerih se je zdelo, da bodo kljubovale stoletjem. Mislimo tu seveda predvsem na ustanove, ki slonijo na neresnici, krivici in nasilju, ki se prej ali slej zrušijo zaradi zla, ki ga nosijo same v sebi. Režimi, ki so sloneli na komunistični ideologiji, niso mogli trajati v nedogled. Ker so se opirali na zatiranje svobode, zlasti svobode vesti, so bili že vnaprej obsojeni na propad. Vse, kar je naperjeno proti človeku, mora propasti in propade.

Seveda iz propada sovjetskega imperija in njegove ideologije ne smemo potegovati napačnih zaključkov. Tega posebej ne sme storiti demokratični Zapad, kajti čeprav se lahko ponaša z nekaterimi vrednotami, ki jih je komunistični tabor nečloveško preziral in zatiral, kot sta svoboda in demokracija, ne sme spregledati, da so premnoge druge vrednote tudi na demokratičnem Zapadu v veliki krizi. Pomislimo le na krizo zakona in družine, na krizo javne morale, na korupcijo in na napade proti človeškemu

9. novembra 1989 je padel berlinski zid. Razumljivo je, da se je pozornost vsega sveta obrnila k dogodkom, ki so se začeli odigravati v Sovjetski zvezi in v njenih satelitskih državah. Ta pozornost se je potem le za kratek čas prenesla na Vzhod, ko je izbruhnila kratka vojna proti Iraku. Tudi problemi tretjega sveta, ki so bili prej skozi desetletja v ospredju svetovne politike, so bili spričo padca berlinskega zidu potisnjeni v ozadje.

Padec berlinskega zidu je bil seveda le znak za vse nekaj večjega, kar se da povzeti v dve besedi: zrušila se je marksistično — leninistična ideologija in zrušila se je hkrati Sovjetska zveza kot politična in vojaška nadsila. In to oboje se je izvršilo nepredvideno in hkrati nepričakovano hitro.

Nepredvideno! Res se je že nekaj let govorilo o krizi komunistične ideologije, a o njej so govorili predvsem intelektualci in komunistične stranke izven Sovjetske zveze. V Sovjetski zvezi sami (in v veliki meri tudi v od nje odvisnih satelitskih državah) pa se je zdelo, da je komunistična ideologija precej globoko proniknila v splošno zavest državljanov. Najprej zato, ker ljudje drugega sploh poznali niso, ker je pač ta ideologija imela edino pravico legalnega obstoja, potem je pač ta ideologija imela edino pravico legalnega obstoja, potem pa tudi zato, ker so ljudje bili več kot 70 let pod neprestanim vplivom masivne propagande in partijskega šolanja. Seveda v podtalnosti še daleč ni bilo vse mirno. Premnogi niso nikdar sprejeli komunistične ideologije. To se je zgodilo zlasti med intelektualci in študenti. A ti so bili vedno le bolj izjeme, zdelo se je, da je večina nekako sprejela.

Pa tudi Sovjetska zveza kot država je dajala vtis, kot da je politično in vojaško absolutno trdna. Res je, da je doživljala vedno večje težave, a te vendarle niso bile tolikšne, da bi se smelo upati na kakšno hitro in nepredvideno zrušenje sovjetskega imperija. Težave so bile predvsem v nizkem življenjskem standardu sovjetskega prebivalstva in ved-

življenju v obliki splava in tudi že evtanazije.

Velike zgodovinske dogodke pa lahko kristjani presoja ne le pod vidikom svetovne politike, temveč tudi pod pristno krščanskim vidikom. V očeh vernega človeka nobeno zgodovinsko dogajanje ni le nekaj zgolj profanega, svetnega. V ozadju na videz zgolj profane zgodovine se odigrava tudi neka druga zgodovina, ki ji kristjani pravimo „zgodovina odrešenja“. Gre za tisto skrivnostno zgodovino, katere edini namen je pripeljati človeka k dokončnemu združenju z Bogom v onstranosti in ki se bo v celoti razodela šele poslednji dan. Tedaj bo Bog pred vsem človeštvom odkril potek in zadnji smisel vse človeške zgodovine. Pokazal bo, kako je njegova Previdnost skrivnostno vodila človeštvo k njegovemu končnemu namenu. Takrat bomo spoznali, da se je zgodovina odigravala bolj v globinah človeške vesti kot pa v državnih zbornicah, za mizami mednarodnih konferenc in na bojnih poljih.

Kristjani verujemo, da je tisti, ki dejansko vodi vse zgodovinsko dogajanje, Jezus Kristus, ker je le on resnični Gospod zgodovine, čeprav pogosto na tem svetu še ne priznan kot tak. Nam ljudem na tem svetu je seveda nepoznano, kako se medsebojno prepletata profana in odrešenjska zgodovina. Lahko pa vendar postavimo nekaj domnev, ki pa niso brez vsake realne podlage.

Najprej je popolnoma jasno, da si je komunistična ideologija, na kateri je slovel sovjetski imperij, zastavila za svoj cilj

in nalogo boj proti Bogu in vsaki religiji. Da ima to dejstvo izredno velik pomen v odrešenjski zgodovini, je očitno. Ta boj se ni omejil le na protiversko in protibožno propagando. Šel je veliko dalje: uporabil je tudi vsa nasilna sredstva, da bi izruval iz človeških src in človeške družbe vsako sled religioznosti, še predvsem krščanske vere.

Da je bilo to res, je ugotavljal že papež Pij XI. v znameniti okrožnici Divini Redemptoris iz leta 1937, v kateri je med drugim dejal: „Kjer se je komunizmu posrečilo, da se je uveljavil in utrdil — in tu mislimo z očetovsko ljubeznijo predvsem na Rusijo in Mehiko — tam si je z vsemi sredstvi prizadeval, (kar tudi odkrito izpoveduje), da bi do korenin porušil krščansko civilizacijo in vero. V srcih ljudi, zlasti še mladine, hoče zamoriti celo vsak spomin nanjo. Pregarja škofo in duhovnike, jih obsoja na prisilna dela ter jih mori na najbolj nečloveške načine. Sumniči, trpinči in preganja tudi navadne vernike, jih tira pred sodišča in v zapore samo zato, ker branijo svojo vero“ (št. 19).

Kot kristjani verujemo, da je temna doba komunizma v Evropi imela svoj smisel in pomen z zgodovini odrešenja človeka. Bog ga je pripustil v svoji skrivnostni Previdnosti, ki vedno hoče človeku samo najboljše, kajti tistim, ki z iskrenim srcem iščejo Boga, vse pripomore k dobremu.

Tako je komunizem smatral za svojega najhujšega sovražnika prav krščanstvo. Zato ima padec komunistične ideologije za nas kristjane predvsem religiozni pomen, pomen za zgodovino našega odrešenja. Pomeni konec in za

komunizem tudi poraz smrtnega boja, ki ga je vodil zlasti proti krščanstvu. Zato po pravici lahko govorimo o krščanski zmagi, seveda pod pogojem, da jo pojmujejo res kot krščansko, to se pravi, kot zmago pridobljeno s križem in po križu — s trpljenjem in smrtjo brezštevilnih kristjanov.

Zato smo kot kristjani veseli te zmage, čeprav se ne predajamo napačnemu triumfalizmu, kajti duhovna škoda, ki jo je povzročil komunizem, je strahotna. V premnogih kristjanih je uničil vero, premnogim, zlasti mladim, je preprečil poznanje in dostop do nje. Tu je skrivnost vsake krščanske zmage — ta zahteva veliko trpljenja. Kakor ga je zahtevala Kristusova zmaga nad grehom in smrtjo, tako moramo s Kristusom trpeti tudi njegovi učenci. Zato pravi zadnja knjiga Nove zaveze, Razodetje, ko govori o kristjanih, ki so prestali „veliko preskušnjo“ preganjanja poganškega Rima: „Toda oni so ga premagali s krvjo Jagnjeta in z besedo svojega pričevanja, saj so prezirali svoje življenje vse do smrti“ (12, 11).

Vendar je za nas kristjane v luči „zgodovine odrešenja“ še bolj važna pozitivna plat, vstajenjski vidik padca komunizma. Njegov padec je vrnil kristjanom dragoceno dobrino verske svobode, pa tudi mnogo poštenih, a zaslepljenih ljudi, je rešil prevare materialističnega in ateističnega sistema, v katerega so verovali, zanj delali in se zanj v dobri veri žrtvovali. V svobodo bodo lahko spoznali svojo prevaro in uvideli bodo, da drugje lahko zastavijo svoje sile za resnični blagor človeštva.

GORBAČOV - REAGAN

Petdeset let po procesu

PETER URBANČ

V Ljubljanski pokrajini je bila okupacija nevarnejša, saj sovražnik ni skrival namena, da pokrajino kar najhitreje potuji. V ta težki položaj je udarila partija s poskusom komunistične revolucije. Nasilju tujega okupatorja se je pridružil teror domačih revolucionarjev.

V časih velike stiske je cerkveni knez po tradiciji in moralni dolžnosti poklican, da pomaga ljudstvu tudi v svetnih zadevah, posebno če ni civilnih predstavnikov. Tako tudi škof dr. Gregorij Rožman ni ostajal zaprt v dvorcu, marveč je posegal v neprijetno in nevarno delo. Zaradi njega so dobivali zavetje štajerski begunci, ublaževal je rabsko tragedijo, rešeno je bilo mnogo talcev in izpuščenih dosti internirancev, obvaroval je judovske begunce pred vrnitvijo na Hrvaško, Češko, v Avstrijo in Srbijo. Težko bi našli v zasedeni Evropi katoliškega škofa, ki bi si toliko upal in toliko dosegel.

Obtožnica navaja prvi obisk dr. Rožmana visokemu komisarju Emiliju Grazioliu dne 23.4.1941. To je bil vljudnosten, protokolarni obisk, ki ga je Grazioli pozneje vrnil. Ob takih priložnostih se ugotovi dejstvo okupacije, izrazi zadovoljstvo, da se je morebiti izvršila brez večjega prelivanja krvi, in prosi za civilizirano ravnanje okupacijskih sil. Govor je tudi o rutinskih stikih duhovščine s predstavniki okupacije. Konfrontacija v taki ali drugačni obliki je vedno nevarna, saj ima okupator v rokah močnejše karte. Na takih sestankih se ni mogoče izogniti rokovanju in fotografiranju in preprečiti javna poročila. Okupatorske oblasti navadno poročajo po svoje, obiskovalce prikazujejo tako, kot da so navdušeni nad novo oblastjo, kateri obljublajo zvestobo. Tako so ravnale italijanske okupacijske oblasti in ni bilo pričakovati, da bi protest zaradi prirejenega, celo lažnega poročila, dosegel kaj pozitivnega. Verjetneje bi izzval neugodne posledice. Obtožnica citira telegram, ki ga je Rožman zasnoval na pobudo Graziolija za Mussolinija dne 3. maja 1941. Priložnost je dal oblastveni predlog zakona o aneksiji Ljubljanske pokrajine italijanski državi. Rožmanovo izvirno besedilo je vse-

vo dejanje. Škof je bil obtožen, da je imel politične sestanke na škofiji, prejemal poročila londonske vlade prek Vatikana, da je na njegovo pobudo Slovenska zaveza delovala kot del okupacijskega aparata, da je E. Grazioliu zagotovil sodelovanje duhovščine, Mussoliniju poslal zahvalni in vdanostni brzojav, sprejel italijansko odlikovanje itd. Ta ravnanja, resnična ali ne, niso nedovoljena kolaboracija in še manj izdaja narodnih interesov. Tožilci so zavzemali stališče, da je vsak stik z okupatorjem prepovedan. To je popoln absurd. Kadar gre za interese ljudstva, za njegovo preživetje, je sodelovanje pod okupacijo nujno, torej legitimno. Predvidevajo in zaukazujejo jo mednarodne konvencije. Vsa okupirana Evropa je pod Nemci sodelovala, npr. Čehi, Francozi, Belgijci, Holandci, Norvežani in drugi. Poučen je primer okupiranih angleških otokov v Rokavskem prelivu. Angleška vlada je še pred zasedbo ukazala domači vrhovni administraciji, naj tudi potem ostane na svojih mestih in sodeluje z okupatorjem. Otočani so se po tem ravnali in je sodelujoča angleška uprava celo kazensko preganjala neke majhne sabotaže. Po vojni je London „kolaboracioniste“ nagradil s plemiškimi naslovi.

Pred petdesetimi leti je predsednik vojaškega sodišča v Ljubljani razglasil „v imenu slovenskega ljudstva“ sodbo proti dr. Gregoriju Rožmanu. Obsodba se je glasila na 18 let odvzema prostosti s prisilnim delom, na izgubo političnih in državljanskih pravic za dobo desetih let po prestani kazni in na zaplenbo celotnega premoženja zaradi kaznivega dejanja formiranja kvizlinških enot med vojno, po 3. in 4. točki 3. člena zakona o kaznivih dejanjih zoper ljudstvo in državo.

Škof dr. Gregorij Rožman je med procesom in ob razglasitvi sodb med 21. in 30. avgustom 1946 prebival v domačem priporu v Celovcu po odredbi angleške vojaške uprave. Pridružil se je tisočem civilnim beguncem in domobrancem, ki so se razbežali po vetrinjski tragediji. Proces je mogel spremljati po radiu in Slovenskem poročevalcu.

Ta proces je bil v slovenski zgodovini prvi, ki je bil sprožen proti škofu, in velja za eno največjih sramot slovenskega pravosodja. V svojem zmagovalstvu se slovenskim komunistom ni zdelo potrebno, da bi v obtožbi prepričljivo prikazali Rožmanovo krivdo. V tistih najtežjih časih slovenskega naroda bi to mogli skonstruirati brez težave. Lahko bi privedli na desetine krivičnih prič, s katerimi bi „dokazovali“ Rožmanovo krivdo. Ljudje so bili prestrašeni, steriorizirani in nezmožni najmanjšega odpora. Še mnogo let kasneje to dokazuje zažig škofa Antona Vovka, za katerega so uporabili nekdanjega domobranca. To so bili časi, v katerih so komunisti pričakovali, da bodo dejansko zavladali za večno. Ob tem so puščali ob strani vsa pravna načela, ljudje pa so morali sprejemati vse, kar jim je partija predočevala kot čisto resnico.

Že seznam obtožencev v procesu je bil žaljiv, prav po praksi agitpropa. Skupaj z dr. Gregorijem Rožmanom, dr. Miho Krekom in drugimi zavednimi Slovenci so obtožili generala SS Erwina Roesenerja, nacisti, ki je delal na tem, da bi naš narod prisilno izginil.

Točke obtožnice so z redkimi izjemami take, da ne kažejo na objektivno kazni-

bovalo dve misli: sprejem dejstva, da bo v Ljubljanski pokrajini zajamčena svoboda vere in ljudskega jezika, in prošnja, da se tudi druge slovenske pokrajine podredijo vrhovnemu italijanskemu vodstvu. Druga točka je bila nekak protest zoper ravnanje Nemcev. Emilio Grazioli je besedilo povsem spremenil, preden ga je poslal v Rim. Režimski zgodovinar Franček Saje je napisal: Grazioli je Rožmanovo izjavo Mussoliniju prepesnil v nabrekli fašistični žargon. Kljub temu obtožba pred sodiščem sloni na ponarejeni vsebini in ta ponarejena izjava je vpisana v današnje šolske zgodovinske knjige.

V zvezi z izjavo 23. aprila in telegramom 3. maja 1941 velja pripomniti, da so bili izvirniki Rožmanovih pisem, okrožnic, protestov in prošenj izročeni njegovemu zagovorniku. Izvirniki pa na procesu niso bili predloženi in so morda za

vedno izginili.

Najbolj odločno in revoluciji najbolj škodljivo dejanje škofa je bila javna obsodba komunističnega terorja, ki je nastopal pod krinko boja za narodno osvobodjenje. Vendar to ni bilo predmet obtožbe.

Obtožba, da je bil v škofovi pod škofovim vodstvom ustanovljen odbor vaških straž, je neresnična in nesmiselna. Škof jo odločno zavrača, a tudi če bi bila resnična, bi to dejstvo ne pomenilo nobene pregreške proti narodu.

Zanimiva je obtožba v VII. poglavju, točka d: „Pogosto je obiskoval italijanskega generala Robottija, ...pri čemer so obravnavali boj zoper NOF (Narodno osvobodilno fronto)“. Obtožnica ne navaja podatkov o kaki Rožmanovi poslanici ali pismu Robottiju.

Stvar se razplete 30 let kasneje. Zgodovinar dr. Dušan Biber je v Delu 24.4.1976 prvič previdno, „s precejšnjo

gotovostjo“, omenil, da verjetno obstoji neka okrožnica dr. Rožmana generalu Robottiju. Vsebovala naj bi predlog o ustanovitvi vaških straž, ki pa so bile takrat že ustanovljene. V ta namen naj se vrnejo internirani oficirji iz Gonarsa, ustanovi naj se posebna domača politična policija itd.

Letos je dr. Dušan Biber določneje pisal republiškemu državnemu tožilcu Antonu Drobniču: „Ni znano, če ste med nove dokaze uvrstili tudi spomenico škofa dr. Rožmana Robottiju z dne 12.9.1942. V zgodovinski znanosti jo je odkril ...profesor dr. J. Tomaševič, že 1975. V arhivih ima mikrokopija št. T821 v zvitku 252 na posnetkih 313-17.“

V washingtonskih arhivih pa škofove spomenice ni, niti kopije in še manj izvirnika. Pod kataložno oznako je shranjen anonimno tipkan kos papirja v nemščini, ki ne vsebuje nobene identifikacije, ker

IZJAVA SLOVENSКИH ŠKOFOV

Pred nami so volitve poslancev za državni zbor Republike Slovenije. Za vsakega izmed nas je to priložnost, da presodi delo dosedanjega državnega bora in vlade, ki jo je ta zbor postavil, in izvoli novega.

Bog je človeka ustvaril svobodnega in odgovornega zase in za druge, odgovornega za svojo družino, svoj kraj, narod in državno skupnost. Ker smo torej ustvarjeni kot svobodni in odgovorni ljudje, ne more nihče odločati o nas brez naše privolitve. Kot svobodni in odgovorni imamo dolžnost preverjati in ocenjevati delo oblasti.

Volitve so najbolj osnovna in vsem dostopna oblika soodgovornosti za skupno dobro. Svojo državljansko zrelost pokažemo s tem, da skupaj z drugimi odločamo o sebi in svoji prihodnosti. Zato volimo tiste, katerim zaupamo, da nas bodo dobro zastopali v državnem zboru.

Tej odgovornosti se ni mogoče izogniti. Kdor na volitve ne gre, prepušča odločitve o prihodnosti drugim, predvsem tistim, ki imajo drugačne poglede, vrednote in načrte. Koncil jasno poudarja: „Vsi državljani naj se torej zavedajo pravice, ki je hkrati dolžnost, da uporabijo pri volitvah svobodo v prid skupne blaginje“ (CS 75,1).

Slovenski škofje zato ob volitvah pozivamo vse vernike, naj izpolnijo svojo pravico in dolžnost ter se volitev udeležijo. Nobeno morebitno razočaranje ne more opravičiti izostanka. Če hočemo kaj spremeniti in izboljšati, lahko to storimo samo tako, da na volitve gremo in odgovorno volimo.

Dobro moramo premisliti in presoditi, kaga bomo volili in na kaj bomo pri izbiri poslancev pozorni. Za vsakega državljan, posebej še verujočega, morata biti na prvem mestu poštenje in odgovornost za skupno dobro. Poslanska služba ni za to, da bi se poslanci z njo okoristili, temveč za to, da bi izkali za državo in vse njene prebivalce najbolj pravične, dobre in modre zakonske rešitve. Na osnovi dosedanjega dela moremo

ugotoviti, katera stranka in kateri konkretni ljudje si najbolj zaslužijo naše zaupanje.

Izvoliti moramo oblast, ki bo znala reševati pereča gospodarska vprašanja, hkrati pa imela posluh za pravičnost, red, enakopravnost in solidarnost. Za obstoj in napredek naše države ni pomemben samo gospodarski razvoj, temveč predvsem pravičnost in poštenje, izobrazba in kultura, duhovnost in zdravo okolje. Posebej hočemo opozoriti na celovito spoštovanje človekovih pravic, med katerimi je prva pravica do življenja od spočetja do naravnega konca. Zato bomo volili tiste, ki so sposobni, da bodo ob gospodarskem napredku imeli čut za potrebe družin, posebno mladih, brezposelnih, ostarelih in invalidov ter omogočali primerno moralno vzgojo otrok in mladine.

Končno nam kristjanom ne more biti vseeno, kašen odnos ima oblast do krščanskih vrednot in koliko omogoča Cerkvi, da te vrednote oznanja in zanje vzgaja. Zato ne moremo voliti tistih, ki so proti sožitju med državljani ali kratijo pravice vernih. Zahtevamo, da se Slovencem po svetu omogoči realna možnost uspešne udeležbe na volitvah. Katoliška Cerkve ne pričakuje nobenih privilegijev, temveč samo pravico do svobodnega delovanja, pravico vernih državljanov do osebne in občestvenega življenja in delovanja v skladu s svojo vestjo, uresničevanje pravic do svobodnega izražanja ter pravico staršev, da zagotovijo svojim otrokom ustrezno versko in moralno vzgojo.

Vse verujoče vabimo, da v teh dneh podvojite svojo molitev za domovino in za tiste, ki bodo v prihodnosti posebej odgovorni zanj.

Ljubljana, 21. oktobra 1996.

Alojzij Šuštar,
Ljubljanski nadškof in metropolit
predsednik Slovenske škofovske konference

Razmišljanja ob 50-letnici obsodbe ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana

FRANCI MARKEŽ

Meseca avgusta je poteklo 50 let, odkar je bil obsojen, obdolžen sodelovanja z okupatorjem in izdajstva nad narodom predvojni in medvojni ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman. Obtožbe so pisane v za takratna sodišča značilnem stilu, so polne izmišljotin, netočnosti in prilagajanja dogodkov. Če ne bi bile tako krivične, bi danes zvene le že kar smešno. Obdolžitve niso bile nikoli dokazane, nekateri dogodki so zlonamerno navedeni.

Da je bilo vse izmišljeno in prirejeno, pa ne vemo samo mi, to je, člani takratnega protikomunističnega tabora in njih potomci. To so prav tako dobro vedeli tudi takratna slovenska javnost, tožilci, ki so proti škofu pričali, in sodniki, ki so ga obsodili.

Skupina ljudi, ki je maja 45 prevzela oblast, je potrebovala in zato zahtevala obsodbo škofa. Potrebno je bilo, da se človeka, ki je užival splošno spoštovanje in ugled in ki se jim je nustrašeno uprl z vso avtoriteto svoje škofovske službe, da se človeka, ki je javno razkrival prevaro in krvava sredstva, ki so se jih posluževali za prevzem oblasti, sodi in obsodi, da se mu vzame dobro ime in

čast in da se ga prikaže kot izdajalca in sovražnika naroda — katerega je prav s tem opozarjanjem hotel rešiti komunizma, največje nesreče, ki je narod v njegovi tisočletni zgodovini zadela.

Pravo besedilo bi se torej moralo glasiti: Obdolži se ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana, da je javno obsojal komunizem in opozarjal na težke

posledice za narod, če bi nad njim zavladal, in da je razkrinkal komunistično revolucijo in njene cilje. Kriv je, ker si je prizadeval, da obvaruje narod nešteti nepotrebnih žrtev, ki jih je revolucija zahtevala, in krvavih represalij okupatorja, ki so jih povzročali vojaško nepomembni, a izzivajoči atentati komunistov. Obtoži se ga, ker je razkril pravi obraz tkz. Osvobodilne fronte, ki je podrejala celó obstoj slovenskega naroda interesom komunistične partije, po Kardeljevem navodilu: „Če bo po revoluciji ostalo le pet Slovencev živih, a bodo ti pravi komunisti, smo dosegli svoj cilj.“

Obtožen in obsojen je bil torej, ker je skušal preprečiti, da bi komunizem v Sloveniji prišel na oblast.

Prave vzroke obsodbe pa je bilo treba preobleči z obtožbo sodelovanja z okupatorjem proti lastnemu narodu, ker je z novo vlado, s komunistično ideologijo, s prizadevanji, da se spremeni značaj slovenskega človeka, nastopila tudi nova resnica.

Ta nova resnica je prepajala vsa dogajanja in jih prilagajala interesom partije. Vsi so jo morali sprejeti. Nova

nima glave ne podpisa. Rožmanov podpis ni niti natipkan, gre torej za anonimko in namerno infiltriran „dokument“. Take manipulacije so bile za komuniste lahke, saj so sodelovali z italijansko OVRO pod kapitanom Onnistom, po vojni pa jim je bilo to še lažje.

Iz dejstva, da je škof imel mašo pred domobransko prisego 20.4.1941, obtožnica izvaja, da je bil Rožman sporazumen z nacistično politiko. To naj bi tudi izjavil Roesenerju po zaprisegi, kot je ta izpovedal na sodnem procesu. Tega Roesenerju ni verjeti. Škof je prišel na Stadion le zato, da je maševal domobranecem, s formulacijo besedila in zaprisego samo pa ni imel opravka. Sicer pa je prisega lojalnosti okupatorju dovoljena po 45. členu haaške konvencije. Domobranska prisega ni prestopila dovoljenega okvira, ker ni vsebovala obljube zves-

tobe. Znano je tudi, da je Roesener zagrozil z razpustom domobranstva, če bi se prisega odklonila.

Republiški državni tožilec je s privolitvijo cerkvenih krogov vložil predlog, da se obnovi sodni postopek zoper škofa dr. Gregorija Rožmana. Rezultat bo moral biti tak, da se sodba razveljavi ter s tem popravi krivica škofu in slovenski Cerkvi.

Priznanje škofovega narodnega dela najdemo v pismu Emilia Grazioliya notranjemu ministru v Rimu z dne 11.1.1943: „Javljam po zaupnih informacijah, da je ljubljanski škof po znani avdienci v Vatikanu poslal najzaupnejše direktive župnikom in eksponentom klerikalne stranke. Sodelovanje z italijanskimi oblastmi se nadaljuje, posebno v borbi proti komunizmu. V vidiku držite končni cilj za vsakega dobrega Slovenca,

to je predvsem, da se zopet konstituirata Velika Slovenija.“ Grazioliy potem nadaljuje z grožnjo: „Pozorno sledim aktivnostim škofa... z reverzo o zadevi odločno ukrepati, čim bo zaključena ali vsaj na pravem potu borba proti komunizmu“. Ta dokument na procesu ni bil uporabljen in je slovenski javnosti do danes nepoznan. Čudno je, da je sploh ostal v arhivih Republike Slovenije.

Ob letošnjem obisku sv. očeta je škof Rožman prejel zadoščenje z najvišjega cerkvenega mesta s tem, da je papež sam pohvalil nesebično in požrtvovalno delo slovenskih škofov med vojno.

Čas resnice je blizu, tragedija komunistične vladavine se vse bolj razkriva. Bog daj, da bi prizadeti imeli toliko poguma, da bi priznali in obžalovali. S tem bi se poživila moralna prenova, ki je tako potrebna za lepšo prihodnost naroda!

oblast je jasno pokazala, da jo misli uveljaviti za vsako ceno. Na deset tisoče preganjanih, zaprtih in mučenih ter čez 30.000 po vojni pobitih Slovencev je bil dokaz, da je šlo zares. Po tej resnici pa je bil škof Rožman izdajalec. Če ne bi bilo tako, bi bili tisti, ki so obsodbo zahtevali, največji krvniki slovenskega naroda.

V okviru tega zaključka in zaradi bistvene nemoralnosti takratne vlade ima obsodba škofa svojo logiko, ki je seveda ne opraviči, a jo razloži.

Ta nova resnica je v Sloveniji držala skozi 45 let. Ko je vladajoča stranka zaradi mednarodnih razmer morala ublažiti preganjanja, so to resnico podpirali z na tisoče objavljenih ne — spominov in psevd — zgodovinskih razprav, katerim niti pisci sami niso verjeli, a so morali čim bolj prepričljivo pisati, saj so od tega živeli. Še celo sramotilen spomenik so postavili pred ljubljansko stolnico. Ni bil sramotilen za škofa, saj je bil napis na njem lažen, bil je sramoten za slovenski narod, ki se je puščal tako teptati.

Preteklo je teh 45 let in samovolja vladarjev — komunistov ali pohlepnežev? — je morala popustiti. Ne zaradi svobodoljubnosti Slovencev, ki bi se jim uprli in jih odstranili, ampak enostavno zaradi razpada varuhinje naših „komunističnih“ oblastnikov, Sovjetske zveze. Tako so Slovenci v domovini nastopili pot v pluralistično in demokratično družbo in so si — to pa res — priborili svojo državo.

Prehod v nove razmere so preizkušeni oblastniki dobro pripravili. Niso se mislili kar tako podati. Res so morali popustiti glede lastne države, a so se tudi v tem hitro prelevili. Ustrahovanja niso mogli več zganjati, a do kosti ustrahovan narod se ne bo kar tako hitro ojunčil in z njimi pometel. Imeli so dolgoletno prakso v laganju, pretvarjanju in popolnoma nemoralnem vedenju javnih zadev. Poleg tega pa jim je ostala še vsa državna struktura in ves denar, ki se je skozi desetletja stekal v njihove skrinje. Denar je pa sveta vladar, posebno tam, kjer ljudje izgube čut za poštenost in dostojanstvo. Če bodo razvoj v enakopravno družbo modro nadzorovali, bo ta počasen in bo še dolgo trajal. Po robu se jim lahko posta-

vijo neizkušeni mladci, začudeni in navdušeni že nad tem, da lahko odpirajo usta in jih nihče ne toži in zapira. A potrebna bo dolga vrsta let, da jim bodo postali res nevarni.

Obstoj politične emigracije, katero so skozi 45 let uradno zatajevali, bo pač treba priznati. Po eni strani jo bodo pokazali kot primer trdoživosti slovenskega človeka — s tem se ji bodo celo prikupili — po drugi strani pa bodo še bolj poudarjali kvizlinsko, izdajalsko in protinarodno vlogo, ki naj bi jo odigrali njeni člani med vojno in revolucijo —

sedaj preimenovano v narodnoosvobodilni boj.

Da jim ne bo treba odgovarjati za povojna preganjanja in pobijanja in da se jim ne bo treba odpovedati privilegijem, ki jih na račun naroda uživajo, so si izmislili izraza revanšizem in narodna sprava. Ta jih je sicer stala nekaj maš in vrnjenih lastnin — skupaj z ustrezno zakonodajo, ki jih po večini napravi neuporabne, a so v glavnem dosegli, da do priznanja resnice in do resne poprave krivic ni prišlo.

Žgoc primer te pseudo — sprave je dejstvo, da obsodba škofa dr. G. Rožmana še ni razveljavljena, da njegovo zadržanje in delo med vojno ni prikazano v pravi luči, da se mu še vedno ni vrnila čast, in to javno in slovesno. Cerkev v Sloveniji in mi sami v emigraciji sprejemamo to zavlačevanje precej ravnodušno — ne postavljamo nobenih odločnih in resnih zahtev za rehabilitacijo, zadovoljimo se z uradno razlago: „Še ni čas za to.“

To odlašanje je v zvezi z razlogi, zakaj se stvarno ne raziskuje medvojnih in povojnih dogodkov. Povezano z vzroki naraščajočega napadanja na politično emigracijo, silovitega pritiska na slovensko Cerkev, da se javno pokesa svojega zadržanja med vojno — pritisk, ki jo je pripeljal tako daleč, da hoče biti na vsak način in v smislu sprave vsaj nečesa kriva. Že kar obsedenega prizadevanja, da nihče ne bi podvomil o čistosti tkz. NOB, ki v bistvu ni bil nič drugega kot pobijanje in ustrahovanje slovenskega človeka, da po tej poti in pod okriljem svetovnega komunizma pride na oblast skupina ljudi, ki je ves ta teror organizirala in netila sovraštvo med narodom. Oni sami in njihovi nasledniki namreč še danes v glavnem vodijo slovensko državo, katere nastanku so najbolj nasprotovali. Z vsemi sredstvi preprečujejo, da bi se dognala resnica, se sprenevedajo ob odkritih in dokazanih zločinih — nihče se ničesar več ne spominja — in do onemoglosti napihujejo vsak, še tako medel znak krivde na nasprotni strani. Prepričati hočejo javnost, da so bile krivice in zločini na obeh straneh vsaj enakega obsega, da sta obe strani enako krivi. Za to je pa potrebno, poleg bujne fantazije, da nadzorujejo propagandni aparat — medije — in da ne dopuste popuščanja v najmanjši stvari.

V okviru demokratičnega političnega sistema, a z nepoštenim in nelojalnim delovanjem in z zadostnimi sredstvi se lahko ustvari državni ustroj, ki v resnici ni praven in ki ne dopušča, da bi se izvajala prava demokracija.

Dokler slovenski narod ne bo prišel do spoznanja, da mu gospodujejo še vedno isti oblastniki, ki so ga skozi 45 let vsestransko okrnjevali, dokler se dokončno ne bo odločil, da res hoče pretrgati z morečo preteklostjo in se otresti izkoriščevalcev, do tedaj bo njegova pot v polno narodno življenje počasna in polna zaprek.

Prepričani pa smo in tudi delajmo na to, da bo do takega spoznanja in do potrebne spremembe enkrat le prišlo.

Znak pričakovane preнове pa bo tudi javna vrnitev časti ljubljanskemu škofu dr. Gregoriju Rožmanu in slovesen prekop njegovih ostankov v slovensko zemljo.

Dobri pastir izpod Pece

MILENA AHČIN

Študent

V gimnaziji Gregorij ni razočaral svojih dobrotnikov. Skoraj v vseh razredih je bil odličnjak. Tudi v Marijanišču je bil vsem vzgled. Bil je zakristan, kar je bil znak posebnega zaupanja predstojnikov. Bil je zelo pobožen: premišljeval je, ko so se tovariši igrali. Tudi na Peco je večkrat stopil. Že takrat je v planinah nabiral duševno zdravje in etično poglabitev, kakor se je sam izrazil. Domači so mu uredili bajtico v samoti pod mlinom, pobelili so mu jo in tja je zahajal, kadar je iskal miru in zbranosti. Kot bogoslovec je celo napisal pesmico Moja koč, kjer globoko občuteno pripoveduje, kaj mu je pomenil mir v tisti idilični samoti.

Kmečko delo mu ni šlo od rok, vendar ga je zelo cenil. Kot študent je napisal nekaj pesmi, kjer opeva kmečki stan, pastirsko srečo. V podlistkih je objavljaval zgodbe iz kmečkega življenja. V njih pokaže, kako bistro je opazoval življenje ljudi na deželi, njihove težave, njihove borbe. Zorel je. Posebno pa ga je skrbela vzgoja moške mladine.

Maturo je naredil z odliko. Leto 1904 je bilo leto novih maš. Gregorij je pomagal postavljati slavoloke in napise. Te so potem spravili — in pri novi maši tri leta pozneje je mogel brati napise, ki jih je bil sam naredil.

Kot srednješolec je opazoval duhovnike. Počasi se mu je prebujala želja po duhovniškem delu. Vendar pot v bogoslovje ni bila brez težav. Ob blagoslavljanju zvonov pri Sveti Katarini je srečal dekle, „ki je noben umetnik ne bi mogel naslikati lepše“. Vendar milost je bila močnejša kot človeška narava. Srce mu je krvavelo, a položil ga je Bogu na žrtvenik. Še mesece po vstopu v semenišče toži v svojih zapiskih o novih bojih. V „Bratoljubu“ je objavljaval črtice in nekaj pesmi, v katerih izpoveduje svojo ljubezen do dekleta in svoj boj za osvoboditev na poti do zastavljenega

cilja. Molil je in se zatekal k Mariji, ki jo je častil vse življenje.

V bogoslovju je resno študiral. Med sošolci je bilo več zelo pridnih, a vse je prekosil. Pa tudi izven obveznega pouka je delal z namenom, da bo lahko dušni voditelj svojemu narodu. Bil je član Slovenskega društva in Akademije slovenskih bogoslovcev. Sodeloval je v raznih revijah kot pisatelj, pesnik in urednik. Opisuje tudi svoja popotovanja in dogodivščine na poti. Opisuje Prago, Köln, Dunaj, Rim. Bil je sprejet pri papežu Piju X. Prosil ga je, da bi smel pri svoji bližnji novi maši podeliti apostolski blagoslov. Papež je ugodil njegovi prošnji. Na Rožmana je papež Pij X. napravil izreden vtis. „Videl sem svetnika,“ je pozneje zapisal.

Duhovnik

Po končanem tretjem letniku bogoslovja je 21. julija 1907 Gregorij Rožman prejel mašniško posvečenje. 4. avgusta istega leta je imel novo mašo v domači župni cerkvi. Sorodniki in rojaki so mu pripravili vse zelo slovesno.

Oče mu je tiste dni izrazil misel, ki ga je spremljala vse življenje: „Vesel sem, da imam sina duhovnika, a se mi smiliš, da boš duhovnik ravno v najtežjih časih.“

Po novi maši je moral Rožman opraviti še četrti letnik bogoslovja. Poleg obširnega študija je delal kot generalni prefekt v Marijanišču. Izkazal se je kot zelo uvideven vzgojitelj, ki je napake svojih podrejenih rajši z dobroto popravljal kot kaznoval.

Po končanem četrtem letniku je postal kaplan v Borovljah. Župnik ni bil preveč goreč duhovnik in fara je bila temu primerno zanemarjena. Rožman se je z vso vnetostjo lotil dela. Iz njega je izvirala neka duhovna sila, ki se ji nihče ni mogel protiviti. Pridobil si je otroke in mladino, po njih pa še starše. Tudi po sosednjih župnijah je pridigal in predaval. Radi so ga vabili kot predavatelja v krščansko — socialno delavsko društvo. Kot voditelj delavstva je bil vzoren.

Po enem letu so se borovoljski župljani z žalostjo poslovili od svojega kaplana. Škof ga je določil za nadaljevanje študija na Dunaju.

Tri leta resnega učenja je Rožman zmagoval s pomočjo molitev, ki so jih opravljali njegovi domači, kakor jih je prosil. Pri izpitih je dosegal odlične ocene. V tem času je po raznih dunajskih cerkvah pomagal spovedovati. Tudi kot pridigar je bil izredno iskan in cenjen. Sodeloval je pri slovenskem popol-

Gregorij Rožman kot dijak šestošolec med šestošolci celovškega Marijanišča sedi prvi od leve.

danskem bogoslužju in pri sestankih za slovenska dekleta. Za pisanje v teh letih ni imel časa. Med počitnicami se je uveljavljal kot dušni pastir, kar ga je najbolj veselilo. Na god svetega Roka leta 1911 je blagoslovil svoje starše pri zlati poroki.

27. junija 1912 je prejel čast doktorja bogoslovja. Takoj je začel z delom. Po duhovnih vajah v celovškem Marijanišču je začel s predavanji v delavskih društvih, s pripravami na mednarodni evharistični kongres na Dunaju, pomagal sestavljati molitvenik Presveta Evharistija, kmalu pa je bil imenovan za študijskega prefekta v celovškem Marijanišču. Zopet se je izkazal kot izreden vzgojitelj. Poleg tega dela je bil imenovan tudi za predavatelja cerkvenega prava v bogoslovju. Bil je spiritual bogoslovcev, od leta 1915 tudi podravnatelj bogoslovja.

V tem času je bil z delom izredno obremenjen. Vendar je ostal do svojih slušateljev vedno prijetno razpoložen, svoja predavanja je često začinil s humorjem. Narodnostne zaplete in nasprotja je znal poravnavati z izrednim čutom pravičnosti do obeh narodnosti. V najhujših letih vojne je pomagal v dušnem pastirstvu, obiskoval druge kraje in pomagal pri misijonih. Pazil je, da se je izognil prenapetostem, ki so hoteli izrabljati misijone v politične namene. V času, ko je imela jugoslovanska vojska zasedeno Koroško, je bil Pliberk središče Rožmanovega delovanja.

Izdani bataljoni

JOŽE KRIVEC

Pot v svobodo

Tretji teden je že mineval, a Janez je bil še vedno pri Lojzetovi materi. Počasi so se mu vračale moči, vodeni, plašni pogledi so dobivali svoj nekdanji blesk, na lica se mu je prikradel kdaj pa kdaj smehlaj človeka, ki je občutil, da se je znova rodil.

Otekli modrikasti madeži udarcev so splahneli, rane so se celile. Še nabrekli zapetja so precej splahnela; le tisti črnkasti kolobarji, ki so jih zarezale v meso in ponekod prav do kosti ostre žice, so še ostali. Bili so še boleči, če se jih je dotaknil.

Vse dni je moral preždeti na podstrešju in le šepetaje sta govorila. Šele pozno ponoči je oprezno stopil med drevje za hišo. Ljudje so živeli v strahu in nezaupanju.

„Odložena sem, da ti poiščem in pripeljem mamo!“ se mu je ponudila neko jutro.

„Kaka sreča bi bila zame! Pa tudi zanje!“ se je razveselil Janez. „A rajši ne! Pomiril sem se in tudi zanje bo boljše tako!“ je odvrnil.

„Zakaj ne?“

„Enkrat sem se rešil. Nočem se postavljati v nevarnost, če ni treba. Dobro veste, da ima vsako drevo svoje oči...“

„Da bi te vendar videla,“ je silila vanj.

„Žrtvujem to srečo za dobro dušam pobitih tovarišev. Jaz moram čim prej od tod. Ločitev bi pa bila za oba veliko težja.“

„Pripravljena sem storiti, kar je v moji moči!“

„Ne vem, s čim naj vam poplačam vso dobroto? Preveč ste že storili zame! Bil bi presrečen, ko bi vam bil mogel pripeljati Lojzeta!“

„Vdana sem v žalost, ki je padla name. Bilo je tako odločeno. Ti pa stori, kar se ti zdi prav.“

„Na pot bo treba. Tu ni mogoče več ostati. Oba sva v nevarnosti. Preveč po smrti diši.“

„Kam boš revež šel? In če jim spet padeš v roke? Ne bi počakal še kak teden pri meni?“

„Ne, mati! čutim, da moram naprej.“ Roko je položil na srce. „Boste videli, da bom srečno prešel mejo...“

„Kako hudo je to, če moraš na tuje, kakor bi ne bil tu doma!“

„Mati, vrnil se bom. Takrat, ko se mi ne bo treba skrivati. Ko se bomo lahko vrnil vsi, ki so odšli. Saj je bila dolga procesija čez Ljubelj.“

„Bog vas spet pripelji, saj ste tu doma. Ta svet je od nas vseh!“ je zatrdila.

„To bi vas še enkrat prosil: ko bom že daleč od vas in ne bo več strahu zame, pojdite k moji mami in ji povejte, kako je bilo z mano in z drugimi. In da sem moral na pot. Nesite ji moj objem in obljubo, da se bom vrnil. Tudi moji ljubi Roziki povejte, naj me

Rožmanova družina: v sredi sedi oče, desno od njega je mati, na levi hči Mojca. Zadaj stoje od leve na desno: hči Urša, Gregor Rožman (kot kaplan), hči Liza, sin Franc in hči Tereza.

ADVENTNI ČAS

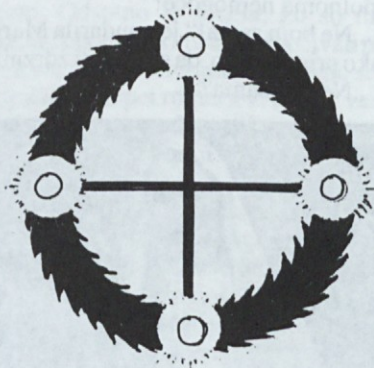
Bogoslužno leto začnemo z adventom (adventus = prihod). Letos bo prva adventna nedelja 1. decembra. Adventni čas naznanja Kristusov prihod. Kristus je enkrat že prišel na svet ob rojstvu v Betlehemu. Drugič bo prišel v svojem veličastvu ob koncu časov. Prvega prihoda se spominjamo, na drugi prihod pa se pripravljamo. Pripravljamo se tako, da radi odpiramo svoja srca Kristusu, da more vsak čas priti k nam s svojo milostjo, posebno po svetih zakramentih.

Zaradi dvojnega Kristusovega prihoda razlikujemo v adventnem času dva dela. V prvem delu, od prve adventne nedelje do 17. decembra, je bolj v ospredju pričakovanje drugega Kristusovega prihoda, v drugem delu, od 17. do 24. decembra, pa je v bogoslužju bolj naglašena neposredna priprava na praznovanje Gospodovega rojstva. Ta čas nas vabi h goreči molitvi, branju in premišljevanju božje besede.

17. decembra se začne neposredna

priprava na praznik Jezusovega rojstva. Ta čas navadno imenujemo božična devetnevica. Marsikje je navada, da se začne že 16. decembra in da so v tem času posebna bogoslužja: petje psalmov, poslušanje božje besede in molitve.

Adventni venec

čaka..."

„Vse bom izpolnila, kakor si mi naročil.“

V zgodnjem poletnem jutru sta hitela po ozki poti med njivami. Šla sta po bližnici, daleč od hiš, proti notranjski strani.

Ko sta zadnjič obstala, ga je materinsko pokrižala.

„Da bi srečno našel pot v svobodo!“ mu je želela.

„Hvala, mati! Korajža je v meni,“ ji je zatrdil. „Če bo treba, si bom priboril prosto pot!“

„Previden bodi, Janez!“ je bila njena zadnja skrb.

Stisnil ji je desnico.

„S to roko sem oklepal Lojzetove dlani, ko sva se poslavljala. Njegovo ljubezen vam izročam!“

„Spremljala te bom, kakor bi bil on. Čuvaj se!“ je dahnila.

„Brez strahu, mati! Prevari ne nasedem več!“

Bil je poln čudne moči, ki ga je vabila na pot.

Z njim sta odhajala tožitelj in priča v svobodni svet...

Živa priča izdanih bataljonov.

Glas živega iz mrtvega brezna!

Primerno je, da imamo v cerkvi in pri družinah v adventnem času adventni venec iz živega zelenja in s štirimi svečami. Ves adventni čas nas opozarja in vabi k poglobljeni pripravi na božične praznike. Govori nam, da je Bog z nami, da prihaja med nas kot luč, ki preganja temo greha in prinaša upanje odrešenja. Ni samo okras naše cerkve ali doma, ampak predvsem znamenje božje ljubezni do nas. Da pa bomo vredni te ljubezni, odprimo svoja srca svetopisemskemu vabilu k spreobrnjenju in z molitvijo, pokoro, dobrimi deli in poštenim življenjem slavimo prihajajočega Kristusa.

Praznik Brezmadežne

Praznik brezmadežnega spočetja Device Marije (8. decembra) obhajamo v adventu. To je v času, ko se prenavljamo in pripravljamo na srečanje z Gospodom o božiču. Praznik sam nas spominja, da je bila Marija, zato ker je bila izbrana za mater Odrešenika, obvarovana izvirnega greha zaradi zasluženja njenega Sina. Bila je

Advent je, Gospod prihaja.

*Daleč sega naše pričakovanje,
daleč v davnino,
ko je padla zaveza in sta ostala sama,
naga in prestrašena.*

*Takrat je On sam stopil v našo zgodovino.
Obljuba je bila skrivnostna in krhka
kakor otroška skrivnost,
ko je rekel Kači:*

„Žena ti bo glavo strla...“

*Bila je zgodovina zaveze in obljub,
bili so patriarhi, Abraham, naš oče v veri,
bili so preroki in pravični,
da ni ugasnila Beseda,
dokler se ni naselila med nami
Živa Beseda, Emanuel-Bog z nami,
Jezus iz Nazareta.*

Advent je,

čas, da se prebudimo in vstanemo:

*kakor človek, ki se prebudi
v zarjo novega dne,*

*kakor sel, ki mu veselo sporočilo daje peruti,
kakor izgubljeni sin,
ki na dnu svojega obupa odkrije
klic Očetove ljubezni.*

*Noč se je premaknila
in dan se je približal.*

*Čas je, da odvržemo dela teme
in odpremo srce Lúči,
ki prihaja z višave:*

Marana tha — pridi, Gospod Jezus!

RAFKO VODEB

*Čas je,
da vstanemo*

Moja duša poveljučuje Gospoda

WILHELM HÜNERMANN

„Čudne in prav neverjetne stvari pripoveduješ,“ je strmelala mati Ana, ko se je njen bratranec, lesni trgovec Abuja, iz Jeruzalema na svojem trgovskem potoivanju v Libanon ustavil v Nazaretu. „Čakaj! Moja sestrična, tvoja sestra Elizabeta je deset, kaj še, dvajset let starejša od mene. In ti praviš, da naj bi Bog v tej starosti blagoslovil njeno hišo?“

„Ne čudim se ti, da dvoimiš!“ je prikimal sivolasi trgovec. „Res so se dogodile zelo čudne stvari. Kakega pol leta je, odkar je moj svak, duhovnik Zaharija, onemel v templju in prav toliko časa mora biti tudi moja sestra v blagoslovljenem stanju.“ „Si slišala, kaj je stric povedal?“ se je Ana obrnila k svoji hčerki, ki je sedela pri statvah in ves čas napeto poslušala razgovor.

„Gospod je to storil,“ je trepetaje od razburjenja odgovorila. „Pri Bogu ni nič nemogoče.“

„Kakšna sreča za mojo ubogo sestrično! Vem, koliko je premolila in prejkala za ta blagoslov, na katerega je tako dolgo čakala. In sedaj, ko je že dolgo pokopano vsako upanje, se je spolnilo, po čemer je z vso dušo hrepenela. Če ne bi bilo tako daleč, bi se napravila in šla k njej. Tako rada bi se veselila z njo!“

„Mama, pusti, naj grem jaz!“ se je navdušila Marija. Bila je vstala od kolovrata in

pristopila k mizi, kjer je Ana pogostila svojega sorodnika z mlekom in kruhom.

„Ti?“ jo je mati Ana nejevoljno zavrnila. „Kdaj pa si že slišala, da bi šlo mlado dekle na tako dolgo pot? Ne, to je popolnoma nemogoče!“

„Ne bom sama!“ je poudarila Marija stako prisrčnostjo, da se je mati zdrznila.

„Ne boš sama?“

Potem lahko potujeva skupaj. Tudi mnogi romarji že gredo na velikonočni praznik v Jeruzalem, tako da ne bo manjkalo družčine.“

„Mama, pusti me!“ je Marija še enkrat prosila in v njenih temnih, globokih očeh se je čudno zasvetilo, ko je tiho dodala: „Gospod hoče, da grem.“

„Od nedavna si se čudno spremenila!“ je mati zavzdihnila. „Četudi sedi za statvami ali za vretenom, si popolnoma in nenavadno odsotna, komaj da slišiš, če ti govorim, in potem pripoveduješ stvari, ki jih ne razumem. Včasih se mi zdi, kakor da bi imela skrivnost, ki mi je nisi razkrila.“

„Oprosti mi, mama, če nisem bila dovolj pozorna!“ Naglo se je obrnila k statvam in se globoko sklonila nad vrstami niti, da bi prikrla žarečo rdečico, ki ji je nezadržno udarila v obraz. „Se ti zdi spremenjeno vedenje mladega dekleta, ki je dalo srce in roko mlademu možu, ki ga ljubi, nekaj tako nenavadnega?“ se je Abuja dobrohotno muzal, ko je Marija vneto zdaj sem, zdaj tja pomikala tkalski čolniček.

„Ni to vzrok,“ je Ana odvrnila. „Verjemi mi, da ni to vzrok! Marija ni v mislih pri svojem ženinu, ampak v nekem čisto drugem skrivnostnem svetu. Pogosto, se mi zdi, da se je popolnoma posvetila nekim nedoumljivim stvarim, ki me vznemirjajo, in se jih skoraj bojim, ne da bi sama vedela, kako in zakaj.“

„Vi, Galilejci, pač vsi sanjarite in razmišljate!“ se je trgovec smehljajal. „Zrak je tukaj slajši in mehkejši kakor v našem pustem gorovju in ravno spomladi veje preko vaših pobočij neki vonj, ki zamegli in omami možgane kot kakšno močno vino. Vsi nadobudneži in sanjači, pripovedovalci in uporniki prihajajo iz Galileje. Morda bi tvojemu otroku dobro

odrešena na odličnejši način kot smo mi.

Mi smo deležni odrešenja šele po rojstvu pri svetem krstu. Marija pa je bila odrešena in polna milosti že v prvem trenutku svojega bivanja, niti za trenutek ni bila pod oblastjo greha.

Brezmadežna je zmagoslavje Kristusove milosti, prvi in najodločnejši sad njegovega odrešenja. Tudi nas je Kristus izvolil v Kristusu, da bi bili sveti in brezmadežni pred njim.

„Bog bo z menoj in njegov angel me bo spremljal!“ Nežna rdečica je zajela droben dekletov obraz, v katerem sta sevali notranja lepota in nedolžnost. „Kako naj bi se bala?“

„Marijin predlog ni tako slab!“ je trgovec prikimal. „Moji sestri bo v tem času mlada pomoč zelo dobrodošla. Si cer pa se tudi jaz ne bom dolgo zadržal v Libanonu. Čez dva tedna bom nazaj.

delo, ko bi se enkrat nadihal ostrega judejskega zraka. Izpolni ji željo in jo pusti v Ain-Karim!“

„Morda imaš prav, bratranec! Vendar moram prej govoriti z Joahimom in tudi Jožef bi moral vedeti za to, saj mora biti nevesta pokorna volji svojega zaročenca.“

Jožef ni mogel odbiti Mariji, ki jo je srčno ljubil, njene želje, čeprav ni prikrival svojih skrbi zaradi nje.

„Marija, rad bi te spremljal,“ pravi zaskrbljeno. „Vendar se to ne bi spodobilo in ti veš, kakšne jezike imajo Nazarečani. Tudi delo sedaj zelo pritiska. Zato pojdi z Bogom! Vsak dan bom v molitvi mislil nate.“

„Iz srca se ti zahvalim, Jožef!“ mu je Marija nenavadno toplo odgovorila.

Določenega dne je Marija s sivolasim sorodnikom odpotovala. Abuja ji je ponudil svojega konja, toda dekle je trdovratno vztrajala pri tem, da gre peš.

„Bila bi kaj nenavadna slika, ko bi mlado dekle jezdilo, star mož pa bi poleg nje stopal peš!“ je menila med smehom.

Jutranje sonce se je s svojimi žarki razlilo po Esdralonski ravnini, da so nepregledna žitna polja zažarela v zlatem sijaju. Da bi pot hitreje minila, je stric mnogo govoril. Posređoval ji je zadnje čenče iz Jeruzalema, kjer je kralj Herod sedaj tudi svojega sina Antipatra kot veleizdajalca vrgel v ječo, prešel na bojne igre, ki so jih prirejali v areni brezbožnem griču Acra, se zgražal nad popolnoma in do konca brezbožnem izživljanju v javnih kopališčih, potem pa se spet razklepetal o svojih poslih, o cenah lesa, ki so se zaradi mrzlične gradbene kraljeve dejavnosti neprestano dvigale. Marija ga skoraj ni poslušala in mu je odgovorila tako redkobesedno, da je stari končno užaljeno utihnil. Ker pa sta med potjo dohajala romarske skupine, ki so šle v Jeruzalem, je našel dovolj hvaležnih poslušalcev, ki so poročilom iz glavnega mesta hlastno prisluhnili. Marija je tedaj nekoliko zaostala in se veselila, da je lahko sama in je nihče ni motil.

O da, mati je imela prav, ko se je čutila njenemu tako spremenjenemu vedenju. Če je Marija bila doslej, četudi že zrelo dekle, otrok brez graje, poln tihe, sončne vedrine, je po tistem nebeškem pozdravu izražala globoko, vendar ne vase zaprto resnost. Kakor da bi se vse

njeno hotenje in mišljenje utapljalo v njej ali pa izgubljalo v daljavi. Neprestano se ji je zdelo, da sliši skrivnostni glas, tako da je res pogosto preslišala klic staršev.

Tudi sedaj je hodila kakor v sanjah. Njen pogled je blodil po plodnih galilejskih pobočjih, kjer so cveteli škrlatni zvončki anemon in belo zvezdnate narcise, ona pa je bila z vsakim gibom svoje duše pri njem, ki ga je nosila pod svojim srcem. Odsotno je sedela, ko so med žgočimi opoldanskimi urami počivali pod širokimi vejami terebinte. Niti malo se ni vključila v klepet romarjev. Bila je vesela, ko so se zopet odpravili na pot in se je mogla vrniti v drago ji tišino samotnega potovanja.

Tam, kjer so navadno počivale karavane, blizu zelenega Engannima, prav ob samarijski meji, so se tudi oni odločili, da prebijejo prvo noč. Čeprav utrujena od potovanja, Marija vseeno dolgo ni mogla zaspati. Široko odprtih oči je zrla v trepetajočo svetlobo zvezd, ki je sijala skozi odprte oboke prenočišča. Iz hlevov notranjega dvorišča se je od časa do časa zaslišalo riganje osla ali prestopan je mul.

Nepopisna radost je napolnila dekletovo dušo. V vsakem utripu srca je gorela ljubezen, vsak vzdihljaj je šepetal o ljubezni, v vseh globinah njenega srca je plamtela ljubezen in neizrekljivo hrepenenje, da bi videla njega, ki ga je spočela po obsenčenju božje Vsemogočnosti.

Čeprav vse doumevanje in mišljenje revnega, preprostega nazareškega dekleta ni bilo sposobno spoznati skrivnosti izvoljenosti ali si razložiti to spoznanje presegajoče dogajanje, vendar niti za trenutek ni podvomila v njegovo resničnost. Vse je bila le milost, nezaslišana milost, pred katero so vsi slavospevi nebeških korov onemeli v presenečenem občudovanju.

Kako naj še bije človeško srce, ki je bilo potopljeno v ogenj večne ljubezni kot v goreče morje.

Toda glej! Tisto noč je obupna tema zagnila nebo njene sreče. Saj je bila le ubogo dekle, dekle iz Nazareta, neusmiljeno izpostavljeno opravljivim govorcam vaščanov. Vedela je, kako goreče brusijo jezike ob vodnjaku, kadar je treba oblatiti dekle, ki je izgubila nedolžnost. Sedaj še lahko skriva svojo skrivnost, toda kaj bo, ko pride čas in bodo

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA DECEMBER

Splošni: Da bi otroci, sirote zaradi vojne in nasilja, našli prava ognjišča, kjer bi začutili, da so prijazno sprejeti.

Misijonski: Da bi Gospodovo rojstvo zbudilo v otrocih in odraslih zavest o lepoti življenja in jim pomagalo živeti polnost krščanskega življenja.

Slovenski: Da bi ob spominjanju velikih božjih del v tem letu potrjevali ljubezen do Cerkve.

ostre oči škodoželjnežev opazile, kako je z njo? Tisto noč jo je ta misel prvič navdala s smrtnim strahom.

Kaj bodo mislili o njej njeni dobri starši, kaj Jožef, ki ji z vsakim gibom svojega plemenitega, tihega značaja izkazuje spoštovanje? Vedela je, da nikdar ne bo mogla niti z enim samim zlogom razodeti tega, kar je doživela. Kako pa naj si Jožef razlaga njen molk?

Mrzel veter je zavel skozi odprto okno. Temni oblaki so prekrili nebo. Zvezde so ugasnile. Iz mračne negotovosti pritaženo zašepeta skrivnostni glas:

„Marija, angel te je imenoval blagoslovljeno. Ha, ha! Prekleta si! Izobčena boš, in vsak, kdor te bo srečal, se bo z gnusom obrnil proč, da, celo tisti, ki jih ljubiš z vso močjo svojega srca. Prekleta si, polna sramote in prezira med vsemi ženami.“

Prepadena si je Marija pritisnila dlani na srce in z nemih ustnic kriknila k Bogu. V tej uri trpljenja je spoznala, da nihče ne doživi blaženosti božje ljubezni, ne da bi jo poplašal s trpljenjem, ki je prav tako veliko kakor usmiljenje, ki ga je bil prejel.

Ko je malodane umirala od strahu, se ji je zdelo, da sliši tolažilni angelov klic:

„Ne boj se, Marija, Gospod je s teboj!“

Ne, ne, ni prav, da se bojim prihodnosti. Saj je bilo vse to božje delo! Nič se ji ne more pripetiti, česar ne bi dopustilo njegovo usmiljenje. Pred Bogom naj odpade vsako omahovanje, vsak strah, vsako človeško računanje in trgovanje!

Moraš se popolnoma dati, darovati in žrtvovati večnemu načrtu. Tedaj je Marija sklenila roke in molila v globini svojega srca:

„Glej, dekla sem Gospodova! Naj se mi zgodi po tvoji besedi!“

Tisto noč je rekla nepreklicni 'da' vsemu trpljenju, ki ga bo morala nositi zaradi svoje izvoljenosti.

Zjutraj je Abuja nestrpnost priganjal k odhodu. Do vrha je natočil mehove in še izdatno založil z živežem. Pot jih bo vodila skozi deželo Samarijancev, ki so sovražili Jude, jeruzalemske romanje pa še posebno. Galilejci so se često prav zaradi tega raje odločili za daljšo vzhodno pot ob Jordanu, samo da bi se izognili Samariji.

Ravno tu je pot vodila mimo krajev, ki so bili tako znameniti v judovski preteklosti. Na desni strani so se širile goljave Dothain, kjer so Jakobovi sinovi vrgli v vodnjak svojega brata Jožefa in ga potem prodali Egipčanom. Na levi je štrlela trdnjava Betulija, ob kateri se je Marija spomnila junakinje, ki je rešila svoje ljudstvo pred Holofernom. Med jeruzalemskimi romarji je vzvalovila prastara hvalna pesem, s katero so nekoč ugledni Jeruzaleščani slavili Judito:

„Ti si slava Jeruzalema, ti veselje Izraelovo, ti čast našega ljudstva. Zakaj možko si ravnala in tvoje srce je bilo pogumno, ker si ljubila čistost. Zato te je tudi roka Gospodova okrepila in blagoslovljena boš na veke!“

Previdnost starega Abuja je bila upravičena, kajti povsod so občutili neprikrito sovraštvo. Matere so spravljale otroke s cest, kakor da bi jih že sama bližina Judov mogla onečistiti. Pred njimi so zapirali vodnjake in jih odganjali, če so hoteli počivati v senci dreves.

Nobenega karavanskega prenočišča niso našli, zato so si zvečer na smrt utrujeni poiskali zavetje kar v neki votlini pod goro Garizim blizu mesta Sihem. Marijo je bridko zbolelo, če je pomislila, s kakšnim sovraštvom so Samarijani od svojih svet odganjali njega, ki je prišel odrešiti vrst. Samo malo je manjkalo pa bi celo pse naščuvali nanje.

Stari Abuja je ježno godrnjal. Še potem, ko je zavil s svoj plašč že skoraj zasmrčal, je mrmral:

„Ničesar tako ne preziram in nobena stvar se mi tako ne gnusi kakor ti polpoganski Samarijani. Še svinjska kri je bolj

čista kakor njihova voda.“

„Ko bo Gospod obiskal svoje ljudstvo, se bo usmilil tudi Samarijanov,“ je Marija odločno povedala.

„Kaj pa govoriš?“ je vzkipele trgovce. *„Nisi slišala, kako so nas klele in preklinjale jezikave babnice med potjo? Nisi videla, kako so moški stiskali pesti in otroci metali kamenje za nami?“*

„Čim bolj jih slepi sovraštvo, tem bolj bi jih morali ljubiti!“ ga je Marija priprici zavrnila, toda stari se je obrnil in je ni — ali pa ni hotel več slišati.

Naslednjega dne jih je pot vodila preko vzpetin in dolin goratega Efraima. Tretjo noč so prebili v nekem karavanskem prenočišču pri Betelu. Tam je nekoč taboril Abraham in Jakob v spanju gledal nebeško lestev.

Marija je globoko presunjena pomislila na besede, ki jih je očaku tisto noč med prikaznijo izrekel Gospod:

„V tebi in tvojih potomcih bodo blagoslovljeni vsi rodovi na zemlji!“

Samo ona je vedela, kako blizu je že čas, ko se bo ta obljuba uresničila. On, ki ga nosi pod svojim srcem, bo blagoslov za izvoljeno ljudstvo, blagoslov za pogane in Samarijane, ki so jih podili od svojih domov, blagoslov za ves svet, ki bo nad njim zasijala luč odrešenja.

Medtem je mrak v temne sence odel zemljo. Skozenj je prodrlo tisoče blestečih zvezd in Mariji se je zdelo kakor da bi se odprlo nebo. Lestev, ki jo je preroško gledal Jakob, je iz zemeljske noči rasla v svod večne luči. Po stopnicah je stopal božji Sin, da bi jih iz teme sveta privedel k Očetovemu usmiljenju. Pod njenim srcem si je bil nebeški neznanec pripravil prvo prebivališče.

Tisto noč je Marija iz neizmernosti nebesnih luči zaslišala glas Vsemogočnega:

„V tebi in tvojem sinu bodo blagoslovljeni vsi rodovi na zemlji!“

„Amen! Amen!“ je vriskala čista dekletova duša. Okrog poldneva naslednjega dne je Marija visoko na gori zagledala jeruzalemske zidove.

„Jeruzalem, moj Jeruzalem,“ radostno vzkipe stari Abuja in v starčevskih očeh mu zažari svetel ogenj. Velikonočni romarji glasno zaukajo od sreče in mahajo z rokami ter popotnimi palicami. Zadoni prastara romarska pesem:

*„Slišal veselo sem oznanilo:
v hišo Gospodovo gremo (...).“*

*O, Jeruzalem, sedaj
pred vrati tvojimi stojimo!“*

Spomladansko sonce je s svetlimi žarki ožarjalo mesto. Tempelj in palače so blesteli v belem marmorju in zlatu. Oslepljeni, pijani, od sreče, so romarji vpijali ta čar. Vse težave in nevarnosti dolgega potovanja so bile pozabljene. Na cilju so! Še malo in padli bodo na kolena v Gospodovem svetišču ter našli mir pred njegovimi oltarji. In zopet je zadonela pesem:

*„Mir tebi, Jeruzalem,
in zdravje tistim, ki te ljubijo!“*

*Mir tvojim zidovom
in srečo tvojim palačam želimo!“*

Urno kakor srna je Marija vse prehitela ter se po strmi stezi vzpela k Izraelovemu svetišču. Do dna duše pretresena je vstopila skozi vrata, šla mimo utrdbe Antonija, skozi marmorne portale, stebrenike in tempeljske dvore do Nikanorjevih vrat, ki so vodila h glavnemu svetišču. Nihče se ni ozrl na galilejsko dekle, ko je sredi drenjajoče množine zdrsnila na kolena. Nihče ni slutil, da v svojem blagoslovljenem telesu nosi Gospodarja templja.

Mar se ne bo pretrgalo pregrinjalo, ki skriva Najsvetejše? Zakaj ne vzplamtijo visoko plameni zlatega sedmerorokega svečnika? Ali ni to dan novega, čudovitega tempeljskega posvečenja?

Marijo je njen stric gostoljubno sprejel v svojo mestno hišo. In ko so prvi jutranji žarki silili skozi okna, je vstala ter odhitela k svoji teti v Ain-Karim.

Med vinogradi in nasadi oliv se je sredi dehtečih lilij in hiacint bližala cilju svojega dolgega potovanja, domu duhovnika Zaharija.

Žareča od sreče se Marija zadihano vzpenja po pobočju, hiti skozi majhen vrt, odpre vrata. Kar na pragu jo z razprostrtimi rokami sprejme presrečna žena. Abuja jo je bil dan poprej obvestil o prihodu mlade sorodnice. Marija občudovaje pozdravi že ostarelo ženo, ki ji je Bog čudežno izkazal svojo dobroto.

Tedaj Elizabeta nenadno vztrepeta. V hipnem razsvetljenju spozna, kdo je z dekletom prestopil prag njene hiše. Roki, ki ju je dvigala v pozdrav, zadrhtita. Niti sama ne ve, kako se je zgodilo; ko je hotela veselo pozdraviti svojo nečakinjo, nezadržno privre iz nje glas, ki ni od tega sveta:

„Blagoslovljena ti med ženami, in

BOŽIČNI ČAS

Božični čas se začne na predvečer praznika Gospodovega rojstva in traja do nedelje po prazniku Gospodovega razglasenja, to je vključno do nedelje Jezusovega krsta.

V središču božičnega časa je božič — praznik Gospodovega rojstva. Praznik nas vsako leto znova spominja, da nas Bog tako ljubi, da je dal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak imel večno življenje (prim. Jan 3, 17). Druga božja oseba sprejme po Mariji našo človeško naravo in postane pravi človek. Nevidni Bog postane viden, da ga moremo poslušati in posnemati. Bog postane človek zato, da bi mi živeli božje življenje. Praznik Gospodovega rojstva je vedno sodoben, saj je praznik vseh trenutkov našega življenja, ker se more vsak čas izvršiti božja zamenjava. Vsak dan, vsak trenutek nam Bog daje Kristusa, mi pa se moremo po Kristusu darovati Bogu.

Božični čas je kratek, a zelo bogat. Praznik Gospodovega rojstva ima osmino, ki se konča s praznikom Marije, svete božje matere. Med osmino je nedelja svete Družine. Drugi zelo pomemben praznik božičnega časa je Gospodovo razglasenje (6. januar). Pri njem gre za razodetje Jezusovega božanstva. Najprej modrim, za tem ob krstu v reki Jordan, nato pa še na svatbi v Kani Galilejski. S praznikom Jezusovega krsta, v nedeljo po Gospodovem razglasenju, se konča praznovanje njegovega skritega življenja in začneja spomin javnega oznanjevanja in navzočnosti božjega kraljestva.

Jaslice

Primerne jaslice, ki so postavljene tako, da res izražajo božično skrivnost, lahko veliko pripomorejo k pristnemu doživetju božiča. Za njihovo govorico so dojemljivi predvsem otroci, pa tudi odrasli se ob jaslicah radi zamislimo in poglobimo v tiho ali glasno molitev.

Podobe Jezusa, Marije in Jožefa nam brez besed pripovedujejo o božji ljubezni do nas, pa tudi o ljubezni, ki vlada v sveti Družini. Pastirji nas s svojo preprostostjo vabijo, naj tudi mi sprejmemo novorojeno Dete in ga

iskreno počastimo. Ovce, zelenje in cvetje so del narave, ki je sprejela Odrešenika in se mu poklonila na svoj način.

Ko se bomo ustavljali ob jaslicah, ob njih molili ali peli ter otrokom razlagali božično skrivnost, ne pozabimo, da je Bog postal človek, da bi mi postali božji.

Božični blagoslov doma in družine

Med vernimi Slovenci v domovini in po svetu je lepa navada, da na sveti večer pokropimo in s kadihom pokadimo domačo

blagoslovljen sad tvojega telesa! Odkod meni to, da prihaja k meni mati mojega Gospoda? Komaj sem zaslišala tvoj pozdrav, se je od veselja zganilo dete v mojem telesu. Blagor ji, ki je verovala, kajti spolnilo se bo, kar ji je povedal Gospod!"

Marija ne vpraša, od kod ve Elizabeta za njeno skrivnost. Čuti, da iz nje ne govori le slutnja blagoslovljene žene, ampak duh božji. Tedaj ji duša prekipi od veselja, saj je po angelovih besedah nepojmljivi čudež božjega spočetja napolnil vse globine njenega srca in duše. Kakor da bi se nebo odprlo, kakor da bi

jo obdali nešteti kori blaženih duhov, kakor da bi ozračje vztrepetalo v zvokih srebrnih harf in gosli. Iz vse te radosti neba in zemlje vzkipi pesem:

*„Moja duša poveličuje Gospoda
in moj duh se raduje
v Bogu, mojem Rešitelju,
ker se je ozrl nizkost svoje dekle.
Glej, odslej me bodo blagovali vsi
rodovi,
velike reči mi je storil
on, ki je mogočen
in je njegovo ime sveto.“*

Zaharija, duhovnik stare zaveze, ki je v templju onemel, pohiti ter prisluhne

novi hvalnici. Da, nov čas je tu, nova beseda bo napolnila zemljo, nikdar ne bo na njej zamrla pesem veselja.

Staro bo onemelo, spregovoril bo nov čas. V veselju izvoljenih se poraja nova doba, doba milosti in rešenja. Pozdravljena nova doba! Pozdravljen, ki te opeva sveta hvalnica!

Moja duša poveličuje Gospoda!
Marijin slavospev je utihnil, čas petja je minil. Življenje v duhovnikovem domu se je spet odelo z vsakdanjostjo. Kot gospodinjska pomočnica je Marija opravljala vsa hišna dela: v kamnitem

Dalje na strani 314

hišo (ali stanovanje) in vse druge prostore, ki so naša last. S tem dejanjem izpovemo, da je Bog stvarnik in vzdrževalec vsega, da morejo tudi gmotne stvari pomagati k človekovemu izpopolnjevanju in služenju Bogu, da bo nastal nov svet po posebnem božjem posegu. Hkrati kličemo božje varstvo v naše vsakdanje življenje in delo. Ponekod pokropijo in pokadijo dom ali hišo na vse tri „svete večere“: na božični večer, na večer starega leta in na predvečer Gospodovega razglasenja (Treh kraljev). Med kropljenjem in pokaditvijo prostorov lahko molimo rožni venec, pojemo božične pesmi ali pa opravimo posebno opravilo božje besede. Po opravilu božje besede oče pokropi prostore, vsak član družine pa sprejme pokropitev na tistem mestu, kjer se največ zadržuje ali dela. Istočasno opravimo tudi pokaditev. Če še nismo napravili jaslic, jih postavimo zdaj ob sodelovanju vseh. Na koncu lahko zapojemo pesem: Tam stoji pa hlevček ali kako drugo božično pesem.

Blagoslov otrok ob božiču

Jezus je prišel na svet kot otrok in njegova posebna naklonjenost je veljala prav njim. Cerkev, ki sledi svojemu Učeniku, nadaljuje Jezusovo skrb pa otroke, zato jih tudi blagoslavlja.

Za blagoslov otrok je najprimernejši čas okrog božiča, morda nedelja svete Družine, praznik nedolžnih otrok ali novo leto. Blagos-

Med žarki veselja kljub mraku tegob

VLADIMIR KOS

*S to pesmijo trkam na okna nebeška,
kjer izpod zaves se božična svetloba
razliva po svetu na srca človeška —
med žarki veselja in mrakom tegob.*

*In rad bi povabil nebeški orkester,
ki bil je igral tisto blaženo noč
ob angelskem zboru — saj, upam, še veste,
na ovčji planoti, ob planšarski koči...*

*Kako je decembrsko mrzlo med nami,
če žegna božičnega v srcu nam zmanjka —
kot da bi živeti spet morali sami,
ker v hlevu ni jaslic pripravljenih Zanj.*

*Prerad bi nebeški orkester povabil:
igraj naj nam kakor pastirjem nekoč —
da ne bi nihče več med nami pozabil
Ljubezni ljubezni v tej blaženi noči.*

lov otrok je lahko pri samostojnem bogoslužnem opravilu ali med mašo. Jezus ima otroke posebno rad. Ko so prihajali k njemu, jih je jemal v naročje in nanje polagal roke. Tako je pokazal, da je njihov prijatelj, da nanje misli in jih varuje.

Evangelist Marko pripoveduje (Mr 10, 13-16), da so ljudje prinašali k Jezusu otroke, da bi se jih dotaknil, učenci pa so jih odganjali. Ko je Jezus to opazil, je bil nejevoljen in jim rekel: „Pustite otroke, naj prihajajo k

meni, in jim ne branite, kajti takšnim je namenjeno božje kraljestvo. Resnično, povem vam: kdor ne sprejme božjega kraljestva kakor otrok, nikakor ne pride vanj. In jemal jih je v naročje, polagal nanje roke in jih blagoslavljal.

Naj bi starši vedno našli dovolj časa za svoje otroke, se z njimi pogovarjali in igrali; tudi duhovniki in vzgojitelji naj imajo otroke radi in potrpežljivo prenašajo njihovo razposajenost, jih vzgajajo z modrostjo in ljubeznijo ter prosijo Boga, da bi otroci rasli v modrosti in kreposti.

Pri blagoslovu prihajajo otroci k duhovniku, ki jih zaznamuje na čelu z znamenjem križa in pri tem govori: „J., Gospod Jezus naj te blagoslovi in varuje,“ otrok pa odgovori: „Amen“.

Preprosta božična

KAREL MAUSER

*Nocoj, nocoj je sveti večer,
nocoj morda na tvojo dver
potrkata Jožef in Marija.*

*Če tudi pri tebi zaprto bo,
če tudi pri tebi bo vse temno,
le kam naj gresta, reveža?*

*Naj tvoja dver odprta bo,
naj v tvoji hiši bo svetlo,
da Jezus, ko se bo rodil,
bo tvoji hiši milosten.*

Molitev za božič

ALOJZ REBULA

Gospod, kot član dvomilijonskega naroda Ti ne bom očital, zakaj se nisi rodil kot Grk ali Rimljan, kot sin kulturno ali politično velikih. Moj socialni čut Ti tudi ne more očitati, zakaj si za svoje rojstvo nisi poiskal kakšne vile z mozaiki in hipokavstom. Toda da v tistem Betlehemu le ni bilo zate neke še tako skromne čumnate? Da je bilo treba iti prav v hlev?

Tvoj veliki služabnik Francišek iz Assisija je v lepem navdihu izumil jaslice, da bi nam ponazoril Tvoje rojstvo. Res, posrečeno ga nam je ponazoril, ampak ga tudi nehote — saj je bilo tako malo „sladek“, da je nosil v svojem telesu Tvoje rane — posladkal. Saj bi iz naših jaslic, če bi bile povsem verodostojne, moralo smrdeti po hlevski opustošenosti in gnoju, preprih bi moral v njih opletati s pajčevinami, iz njih bi moral dihati mraz in noč. Tako pa nam iz njih diha idila, s svojo mило neverodostojnostjo.

Tvoj hlev ni bila idila, Gospod. Le kako si si mogel izbrati takšno dno?

Tvoj ekstremizem. Tvoja čezmernost. Tvoje božje pretiravanje.

Pač. Tvoj edinstveni slog. Betlehem je bil samo začetek. Potlej, med svojim oznanjevanjem, si šel od ekstremizma do ekstremizma. Koliko jih je v evangeliju! Dovolj bi bil že tisti: „Kdor ljubi svojo mater in očeta bolj od mene...”

Izrekel si tudi kakšnega — „Kdor je moje meso in pije mojo kri...” — s katerim si tako pretresel poslušalce, da so Te začeli zapuščati. Kaj šele Tvoje trpljenje! Kakšno pretiravanje, ko bi bil lahko odrešil človeštvo s kapljo krvi od uboda s trnom! Je bilo treba bičanja in kronanja punskega izuma, križa? Ne bi bilo zadostovalo, če si prav hotel umreti za nas, da bi Ti bil Judež pri zadnji večerji potrešel kaj v vino?

Tvoja nerazumljiva čezmernost, Gospod.

Bodi naš mir

RAFKO VODEB

*Zbudi se, ljudstvo,
ki si pilo iz Njegove roke,
otresi prah in stri okove:
tvoj Bog te je odkupil,
ker te ljubi.*

*Prišla je noč,
ki je najlepši dan,
ker nismo več sirote:
z nami so Oče, Brat in Mati,
vsi smo si v njih sestre in bratje.*

Ko da nisi hotel biti manj potraten, manj razdajalski kot takrat, ko si ustvaril vesolje. Ko si v prostor spustil milijarde zvezd, v rastlinski svet tisoč vrst in podvrst, v biološki svet milijarde celic, začeniš z neznansko potratnostjo semenčic pri človekovem spočetju...

No, saj je od te Tvoje potratnosti kaj tudi v nas, Gospod. Večna nepomirljivost, večna nepotešenost z vsem (od plače do ambicije...), večna sla po neskončnosti, se pravi žeja po Tebi. Kdo nam naj uteši to žejo razen Tebe? Le kdo? Martin Heidegger z ontološko diferenco?

In vendar se te Tvoje čezmernosti bojimo, takole lebdeči v tem limbusu med modernostjo in postmodernostjo, na tem sedlu iz enega Niča v drugi Nič, iz doline mitično viharnega Niča v dolino tega plehkega medlenja med avtom in vikendom, v pričakovanju raka in aidsa.

Modernost, oblečena v junaški oklep, s čelado sistema na glavi, mahaje s svojim hegeljanskim handžarjem, je bila vsa v naskakovanju nebes na zemlji. Zdaj, ko se je znašla na zadnji plati, je nastopila Postmodernost. Ta noče imeti nič z oholostjo Modernosti. Ta si je privzela držo skromne tetke, okrog caplja v kuhinjskem predpasniku in nam pravi: „Pozabite na kakršenkoli raj, krotko občepite tam, kjer ste, in berite Hesseja, pozabite na velike reči in zaživite v drobnih in naključnih, vsak zase lovite v svoj smrček svoj umrljivi trenutek, insekti v kožuhi planeta Zemlje...”

Veš, da nam ni lahko živeti, Gospod?

A vendar — ostajaš nam Ti, večna Modernost s svojo božanskostjo, večna Postmodernost s svojo človeškostjo: isti

*Blagor ji, ki je Besedi verovala:
Bog je vtisnil svoj obraz človeku,
Bog je zdaj človek, Dete,
Bog za vse ljudi do konca časov:*

*ta hlev, to nočno rojstvo,
ta zvezda sredi teme src,
podoba božje nežnosti, Marija —
tako spremenil si obličje zemlje.
To Dete: On je naš mir,
pravičnost in rešenje.*

*Bodi naš mir, ki ne pozna obupa,
obvaruj nas pred mirom zmagovalcev.
Naj bomo ljudstvo, ki ti poje hvalo:
Slava Bogu
in na zemlji mir!*

Božič nam je približal Boga,

pokazal nam je življenjski smoter in razodel življenjsko srečo

Noben krščanski praznik nam ni tako domač, tako blizu kot božič. O tem nam spričuje liturgija s polnočnico, pastirsko in dnevno mašo, o tem govori besedna, glasbena in upodabljajoča umetnost. Velikonočne pesmi so npr. veličastne in lepe, toda božične nam gredo še bolj do srca, kakor jok in nasmeh novorojenčka, ki je najlepša himna življenja, saj je razumljiva vsem jezikom in skupna vsem narodom.

Ena najstarejših ohranjenih podob Kristusovega rojstva — freska v katakombah sv. Sebastiana — kaže grobo izdelano mizico z otročkom, ki leži na njej. Novorojenček je trdno povit v plenice. Tik ob jaslih sta vol in osel, ki novorojenčka grejeta s svojo sapo in sta hkrati nemi priči tedanje razlage pre-roka Izaija: „Vol pozna svojega gospodarja in osel jasli svojega gospoda“ (1,3), s čimer hoče reči: žival je poznala Odrašenika, mimo katerega gremo ljudje, ne da bi spoznali.

Božič nam je prinesel troje: približal nam je Boga, pokazal nam je življenjski smoter in razodel življenjsko srečo.

Božič ima za svojo vsebino skrivnost božjega učlovečenja. To je pravi studenec božičnega veselja. Vsa bleščeča božična drevesca in vsi božični darovi, vsa bajna razsvetljava, v katero se za božič odejajo svetovna mesta, vse to bi ne moglo v srcih prebuditi tistega, kar verujočemu človeku prinaša angelovo oznanilo, izrečeno betlehenskimi pastirjem: „Ne bojte se; zakaj glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudstvo: Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod“ (Lk 2, 10, 11).

včeraj, danes in jutri.

Kam naj gremo od Tebe? H kakšnim „mojstrom misli“, ki ne zmorejo niti besed desetletnega življenja, kaj šele večnega, kakor Ti?

Ostani pri nas, Gospod, da nam bo manj tesnobno, ko se bomo s sedla spuščali v novo, morda manj noro, a tudi bolj puščavsko dolino Niča.

Božič je začetek pobožanstvenja človeka in svetá. Sin božji je namreč postal človek, da bi človek postal božji posinovljenec, božji otrok. S tem pa je tudi človekovo življenje na zemlji dobilo svoj smisel, svoj cilj in smoter. Človek s svojim rojstvom na svet ni vržen na slepo med nebesa in pekel, ampak je z njim Emanuel, t. j. „Bog z nami“. To pobožanstvenje se ne uresničuje avtomatično, brez vsakega človekovega sodelovanja. Emanuel je svoboden dar božje ljubezni, ki se ga mora človek svobodno in zavestno oprijeti. Tudi če bi še tako globoko padel, ostane pri njem še vedno ponujena roka, katere se je mogoče okleniti.

Božič je začetek človekove prave sreče in veselja. Vprašanje dušnega in telesnega trpljenja sodi gotovo med najtežja vprašanja človekovega bivanja. Zgolj materialna kultura človeka ne zadovolji. O tem nam priča dnevno časopisje, radio, televizija. Mnogi ljudje imajo vsega, a niso nasičeni. Osamljenost, gnus, notranja praznота, eksistenčni strah in zapuščenost so moderne bolezni. Božična skrivnost pa je tudi sredi trpljenja vir pravega veselja in sreče. „Kdo bi spal v božični noči, ko ves svet bedi,“ je vzklikal cerkveni učitelj Efreem. O človek, kako si velik, samo Bog te more zadovoljiti, samo on more izpolniti tvojo dušo!

Sv. družina

V nedeljo med božično osmino (le-tos 29. decembra) obhajamo praznik svete Družine: Jezusa, Jožefa in Marije. Njihovo krepostno življenje naj bi posnemale vse družine in živele v ljubezni, potrpežljivosti, velikodušnosti, razumevanju in odpuščanju. Stanovitna ljubezen v družini temelji na ljubezni do Boga. Že od prvih časov krščanstva imenujejo družino Cerkev v malem. Kar se dogaja v Cerkvi, naj bi se dogajalo tudi v družini. Zakrament svetega zakona pritegne družino v Kristusa, v življenjsko in zveličavno občestvo z njim. V družini naj bi si vsi, zlasti z molitvijo, med seboj pomagali pri uresničevanju njihovega krščanskega poklica.

Nedelja svete Družine je tudi izseljenska ali zdomska nedelja. Ob sveti Družini se spomnimo vseh tistih, ki sodijo k slovenski in krščanski družini, pa so morali iz različnih vzrokov oditi na tuje. To nedeljo naj bi se z molitvijo bolj povezali z našimi zdomci, ki so daleč po svetu, zdomci pa se bolj zavedali povezanosti s Cerkvijo na Slovenskem.

Palestrinove maše

EDO ŠKULJ

Giovanni Pierluigi se je rodil v Palestrini, mestu, ki leži nekako 40 km jugovzhodno od Rima — zato naziv „da Palestrina“ — okoli leta 1525. Kmalu je pel v zboru pri sv. Mariji Veliki v Rimu, kjer je dobil glasbene osnove. Ko je bil star dvajset let, je postal zborovodja v domači stolnici. Leta 1550 je bil palestrinski škof izvoljen za papeža Julija III. Ta je poklical Giovannija Pierluigija v Rim, kjer je postal dirigent treh največjih bazilik: najprej pri Sv. Janezu v Lateranu, nato pri Sv. Mariji Veliki in končno pri Sv. Petru v Vatikanu. V tej službi je ostal do smrti, ki ga je doletela 2. februarja 1594.

Palestrina je bil izredno ploden skladatelj. Poleg madrigalov ima predvsem motete in maše. Nekateri moteti, kot *Salve iubente Deo*, *Pulchra es Maria*, *Tribulationes se nescirem*, so zasnovani po najbolj strogih pravilih nizozemske šole; drugi, kot *Ave Trinitas*, *Gaude gloriosa*, *Ave Regina coeli*, *bone Iesu*, pa so značilni predstavniki bolj osebnega sloga, v katerem jasna homofonija in čista melodika dosežeta zavidljive razsežnosti. Nekateri moteti se odlikujejo po trpkem izrazu (*Paucitas dierum*, *Tribulationes civitatum* in predvsem *Super flumina Babylonis*), med najbolj priljubljene motete pa spadajo *Assumptio es Maria*, *Canite tuba*, *Corona aurea*, *Cum autem esset Stephanus*, *Salvum me fac*, *Tu es Petrus*. Moteti so za štiri do šest glasov, včasih tudi za osem — občasno za dva zbora — le izjemoma do 12 glasov.

Palestrina je imel posebno nagnjenje do maš. V vsej zgodovini glasbe ga ni v tej zvrsti nihče prekosil ne po številu ne po lepoti. Raziskovalci Palestrinovega opusa si še niso povsem na jasnem glede števila njegovih maš. Nekateri jih naštejejo 93, od katerih je 39 za štiri, 29 za pet, 21 za šest in štiri za osem glasov. Še

teže je ugotoviti časovni vrstni red maš, ker jih ni ne on ne kdo drug po njegovi smrti izdal v tem vrstnem redu. Od 4-glasnih so najbolj znane: *Dies sanctificationis*, *Veni Sponsa Christi*, *Missa brevis*, *Lauda Sion*, *Iste Confessor*, *Iesu nostra redemptio*, *Aeterna Christi munera*, *Regina coeli*. Med 5-glasne štejejo *O admirabile commercium*, *Beatus Laurentius*, *Salve Regina*, *O magnum mysterium*, *Sicut lilium*, *Vestiva i colli*; med 6-glasnimi so *Dum complerentur*, *Tu es Petrus*, *Ave Marija*; 8-glasne pa so *Laudate Dominum*, *Hodie Christus*.

Med mašami je najbolj znana tista, ki jo je posvetil nasledniku Julija III. pa-

pežu Marcelu, ki je vladal le tri tedne. Nekateri povezujejo nastanek te maše s tridentinskim cerkvenim zborom, ki je hotel prenoviti bogoslužje in s tem tudi cerkveno glasbo; drugi pa s papežem Pijem IV. Njegov ceremonier je takole zapisal: „Po bogoslužju na veliki petek (leta 1555) je papež pokazal, da ima v mislih tudi prenovno cerkvene glasbe. Poklical je pevce kapele k sebi in jim ukazal, naj v prihodnje pazijo, da glasba namenjena dnevu žalosti ne bo vesela, hrupnega značaja. Zahteval je tudi, naj speve podajo tako, da bo besedilo razumljivo.“ Palestrina naj bi nato zložil *Missa Papae Marcelli*, s katero naj bi prepričal papeža oziroma koncilске očete v Tridentu, da je tudi tedanja moderna glasba primerna za bogoslužje. S tem je postal rešitelj cerkvene glasbe.

Palestrinov slog je čist in brez navlake, zgled dosledno in brezpogojno uveljavljenih estetskih načel v okviru zborovskega petja. Glavno vodilo mu je bilo melodična lepota in zaokroženost. Vsak njegov glas se odlikuje po vzorni črti. Njegov slog še danes velja za najpopolnejšega in je v bistvu temelj vsemu nadaljnjemu skladanju. Ko Jože Sivec govori o tem, da so renesančni skladatelji za svoje maše jemali svetne teme iz šanson, madrigalov in nemških pesmi, pravi: „Tu je Palestrina skoro izjema, saj se le zelo redko zateče k profani predlogi. Pri njem je posredno ali neposredno naslanjanje na koral dosti večje, kot bi pričakovali od renesančnega komponista in lahko celo trdimo, da je gregorijanski koral tako rekoč gruda, iz katere raste vsa njegova glasba. Izredno uravnovešena polifonija rimskega mojstra velja poslej s svojo nenavadno milino, uglajenostjo in zvočno prečiščenostjo za ideal cerkvene glasbe nasploh, zato so skladatelji v baroku in pozneje zavestno in prizadevno ohranjevali in posnemali njegov slog kot stile obligato ali antico. Danes občutimo Palestrinovo glasbo kot nadzemeljsko, povsem prosto človeške strasti in serafično. Ne glede na to se nam zastavlja vprašanje, ali je ta glasba res tako zelo daleč od svetne sfere, kot se nam zdi, saj se utegne razdalja med obema po temeljitem razgledovanju po tedanji profani glasbeni literaturi zmanjšati. Ob tem naj opozorim samo na motetni ciklus *Visoka pesem*, ki je v mojstrovem opusu nekaj izjemnega. Be-

Molitev ob starem letu

Gospod, oziram se na pot, ki sem jo že prehodil. Zahvaljujem se ti zanj: hvala ti za vse: za to, da si; za to, da sem; za življenje, za bližnje, za vse, kar sem dobrega prejel od tebe ali od ljudi, pa tudi za vse preizkušnje in bolezni. Obenem te prosim odpuščanja za vse žalitve in za vse, kar sem dobrega opustil.

Gospod, mislim pa tudi na pot, ki je še pred menoj. Obe sta le del poti, ki se je pričela in se bo končala v večnosti.

Kakšna bo in kod bo vodila, ne vem. To veš le ti, zato jo polagam tebi v roke. Tebi, Gospod, ki si pot, resnica in življenje. Amen.

Premakljivi prazniki v letu 1997

Praznik Jezusovega krsta: 12. januarja; pepelnica: 12. februarja; prva postna nedelja: 25. februarja; velika noč: 30. marca; vnebohod: 8. maja; binkošti: 18. maja; praznik svete Trojice: 25. maja; sv. Rešnje telo in kri: 29. maja; prva adventna nedelja: 30. novembra.

Pevska pot in uspehi baritona Marka Finka

Pogovarjal se je Jože Škerbec

V Finkovi družini ste kar trije poklicni pevci. Poleg tebe sta tudi tvoji sestri Bernarda in Veronika. To je že tradicija v družini, ker so bile že tvoje tete znane v Ljubljani, ki so pele po radiu, in včasih se jim je pridružil tudi tvoj oče. Ali ste tudi tukaj doma v družini prepevali?

V družini smo veliko prepevali, predvsem ob večjih praznikih, o božiču, o veliki noči in pri vsakem družinskem shodu. Za godove smo se dobivali in pogosto po kosilu ali pa po večerji rekli: „Dajmo vsaj eno zapeti!“

Ali si bil v Slomškovi šoli v šolskem zborčku, ki ga je vodila gospodična Anica Šemrov?

Ja, seveda. Se spomnim, ko smo hodili za prve petke v Ramos Mejijo pet. Otroci smo čutili kot bi bil nastop.

Najbrž si sodeloval tudi pri drugih prireditvah, kot so očetovske in materske proslave, domobranske proslave, pravljичne igre, veseloigre, ki jih je Anica režirala?

Ja, ali pa gospa Ema; bil sem pa v argentinski osnovni šoli v Don Boscu tudi v zboru, ki ga je vodil pater Lambruschini.

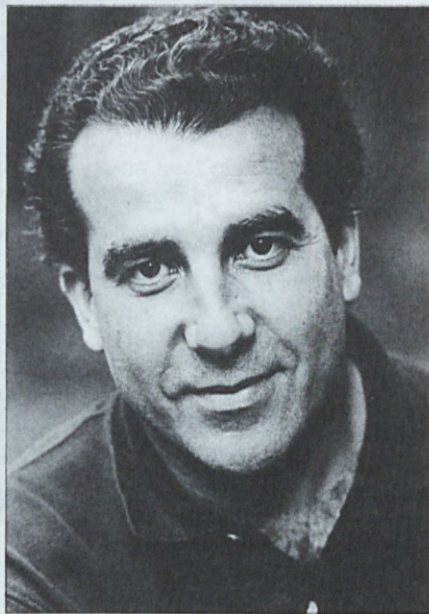
Bil si tudi v Adroqueju. Koliko let si bil v Rožmanovem zavodu?

Pet let. Od 1964 do 1968. Vso srednjo šolo sem tam naredil.

Imaš lepe spomine?

Imam mešane spomine. V glavnem so kar dobri. Težko je bilo, ker sem bil od družine ločen. V nedeljah od petih popoldne, ko je bilo najbolj prijetno, ko je bil družinski shod, sem moral na avtobus Costero, da sem se vrnil v Adrogué.

V kulturnem pogledu ste tam nekaj

pridobili?

Ogromno. Pomembne so bile akademije, ki jih je pripravljala gospod Branko Rozman. Tudi dramske nastope smo imeli.

Katerih del se spominjaš?

Spominjam se Jurija Kozjaka, ko sem igral cigana.

Koliko let si pel v zboru Karantanija, ki ga je ustanovila tvoja teta Marija Geržiničeva?

Vstopil sem v ta zbor takoj, ko sem prišel iz zavoda in sem bil star devetnajst, dvajset let. V tem zboru sem pel kakih deset let. Takrat sem bil tri leta tudi podpredsednik Slovenske fantovske zveze, skupaj v odbo-

poletu svoje ubrane duše... V svoji umetnosti nikakor ni bil čarovnik, ampak otrok svoje dobe. Rabil je tehnična sredstva, kakor se je bil naučil pri svojih učiteljih; posluževal se je istega tonovskega gradiva, istih oblik, detajlov in pravil, kakor drugi, samo da je umotvor drugače učinkoval, ko je izšel gotov iz njegove roke... Naš mojster je združil in izrabil vse, kar so pripravili polagoma njegovi predniki in podal vse to v enotni obliki, prepojeni s svojo individualiteto.“

ru z Mihom Starihom, Andrejem Meletom, idr. Prvič smo organizirali pevskoglasbeni festival.

Ali si igral pri gledaliških skupinah?

Ja. Spomnim se Desetega brata v režiji Maksa Borštnika, kjer sem igral glavno vlogo. Potem tudi v Molierovem Žlahtnem meščanu. Z Jeločnikom sem nastopil v Dumi. Potem pa sem sodeloval kot fotograf.

V študentovskih letih si se nekako preživljal s fotografiranjem?

Točno. S šestnajstim letom sem začel služiti s tem.

In si vztrajal s fotografiranjem do konca študija?

Do konca študija in še malo čez in me je oče zelo vzpodbujal, ker je videl, da me to priteguje. Zanimivo se mi je zdelo, da sam slikaš, potem pa narediš slike. Z očetom sva naredila povečevalec, ampliadoro, vse na podlagi prospekta.

Po maturi si se lahko odločil za študij agronomije? Ali si se iskal?

Takoj mi je bilo že kar jasno, da bom izbral agronomijo. Predvsem zato, ker je bilo malo matematike, in zaradi stika z naravo.

In si dokončal študije?

Seveda. Sem inženir agronomije in se celó specializiral za poljske zajedalce, mrčes.

Kdaj si se odločil, da se poklično posvetiš glasbi?

Leta 1986. Oktobra je prišel Helmut Rilling iz Stuttgarta iz Bachove akademije in pripeljal celo ekipo profesorjev. Med njimi je bil tudi Wolfgang Schoene, ki je bil profesor za base. Takrat mi je postalo jasno, da bi to šlo.

Ali nisi študiral na Instituto Superior del Arte?

Ne, nisem. Delal sem sprejemni izpit, a nisem bil sprejet. Takrat sem znal samo eno ali dve ariji.

Ali si študiral zasebno?

Ja.

Kdo so bili tvoji profesorji?

Z Janezom Vasletom sva spoznala profesorja v San Andresu. Rus Ivan Ivanov je bil moj prvi profesor za petje, za glasbeno tehniko.

V uradnih tečajih si delal kakšne pri-
vatne izpite?

Po možnosti sem iskoristil vsak tečaj, ki je bil tukaj.

Kateri je bil tvoj prvi važen nastop pred tukajšnjo publiko?

Ko sem bil že v Coro Polifónico Nacional, v katerem sem pel osem let. Navdušila me je Marija Geržiničeva, ki je pela v tem zboru že eno leto prej. Javil sem se in so me sprejeli za kantato San Martín de Porres od Lasala. Tam je bila majhna vloga za bariton

in so rekli: „Ker je majhna vloga, bomo kar iz zbora izbrali nekoga.“ Razpisali so natečaj in končno izbrali mene. To je bil moj prvi veliki koncert.

Kdaj si pa prvič nastopil v Colonu?

V Colonu sem prvič nastopil, ko sem vzskočil za Beethovno Deveto simfonijo z Leopoldom Hagerjem. Ni bilo mišljeno, da bi jaz pel. Skoraj brez vaje sem prišel na oder.

Si imel tremo?

Zelo. Srce mi je tako bilo, da sem si rekel: „Danes te potrebujem, ti kar skači.“ Pa je šlo dobro. Drugi dan, ko sem prišel na univerzo, na agronomsko fakulteto, so me prišli pozdravit kolegi in vprašali: „Ali si bil to res ti?“

Kaj si vadil s profesoriji glasbe? Kantate, oratorije, maše, opero ali samospel?

Za tehniko? V glavnem kakšno arijo, Figaro ali podobno, malo za vokalizacijo. Potem, ko so prišli prej omenjeni profesoriji iz Evrope. Zame so bili važni Philippe Huttenlocker, Aldo Baldin, Wolfgang Schöne, še prej neki tenor Wilfrid Jochims, ki ga je povabil Instituto Goethe.

Prej si omenil Coro Polifonico Nacional. Ali si pel še v kakšnem drugem zboru v Argentini?

Pel sem v raznih ansamblih. V Camera-ta Monteverdi, ki ga je imel Alberto Balzanelli, manjša skupina za baročno glasbo, pri kateri sem bil tri leta, potem Camerata Vocale z Guillerom Opitez, ki me je vabil, potem tri leta, dokler nisem odšel v Evropo, pri ansamblu, kjer smo peli samo argentinsko komorno glasbo Carlosa Guastavina, to je Grupo Carlos Vilo.

Kako si se odločil za Evropo?

Za Evropo se dejansko nisem sam odločil, ampak nekako po sili razmer. Po zaslugi Bernarde in Zdravka, njenega moža, sem opravil avdicijo v Landestheateru v Salzburgu leta 1989. Sam nisem hotel, nisem bil pripravljen zato. V resnici sem šel le na obisk k sorodnikom. Rekel sem si pa: „Zakaj ne bi poskusil?“. Tako sem se znašel neko nedeljo ob desetih zjutraj pred intendentom teatra, pred Hansom Grafom, ki je bil generalni „musikdirektor“, in tam zapel dve ariji. No, takoj so me povabili, če bi sprejel dvoletni angažma za Mozartovo leto. Nekaj čudovitega! Opozorili so me pa, da bodo vloge v nemščini, ne v italijanščini kot so v originalu.

Se pravi, da si pel najprej Mozarta?

Da, Leporella v Don Giovanni in Figara, potem glasnika v Čarobni piščali, Colasa v Bastien in Bastienne in potem v Schauspiel-direktor. V Così fan tutte sem pel kasneje, Don Alfonsa.

Ali ti je pri igranju kaj pomagalo izkus-

tvo, ki si ga imel od tukajšnjih nastopov?

Točno tako. Moj operni debut je bil v dveh dvoranah v Salzburgu, se pravi tudi v Grossesfestspielhaus v majhni vlogi v Otel-lu. Takrat je bilo vse tako tuje zame, takoj po tem pa, ko sem prišel na oder in so mi nakazali geste, ki jih bom moral delati, od katere strani moram priti itd., je bilo zame, kot bi bil doma. Ko sem razmišljal, zakaj, sem se takoj spomnil mojega gledališčenja v Buenos Airesu iz prvih let. Ko sem igral za Jezuščka v Mašnih strežnikih iz San Rema, v igri, ki jo je gospod Perharič režiral za Slomškov dom. Poleg tega pa sem se seznanil z gledališčem kot fotograf, saj sem bil fotograf Slovenskega gledališča kakih deset ali dvanajst let. Zato mi je bilo vse tako domače, da nisem imel nobenih težav. Vsi so mislili, da sem delal ne vem kakšne tečaje, ker sem bil tako sproščen. Tem našim režiserjem se moram zato zahvaliti.

Praviš, da si v Salzburgu dve leti pel Mozarta. Ali si imel hkrati tudi kakšne koncerte?

Ja, s Michelom Corbozom, ki sem ga poznal še iz Buenos Airesa.

Kaj si pel?

Večkrat sem pel Mesiasa, kot Kristus, v Matejevem pasijonu, pel sem Janezov pasijon v arijah in drugo. Pa Mozartov Requiem sem v Salzburgu prvič zapel v Grossesfestspielhaus v Mozarteumu.

Po dveh letih si šel kam?

Ko je ta angažma potekel, sem postal svobodni umetnik in dobil naslednjega v Baslu.

Ali si se upal vstopiti v status svobodnega umetnika?

Nisem imel druge izbire. Nisem hotel stalnega angažmaja v kakšni hiši, ker sem videl, da me zelo blokira za ostale koncerte. Za oratorij, za katerega me kar pogosto vabijo.

Ali ti je vseeno peti kantate, oratorij, maše ali samospel v opere?

Uživam v vseh treh vrstah. Opere sprejemam dve do tri na leto, ker nočem biti predolgo zdoma. Mi je všeč biti pri družini doma, kajti opera zahteva, da si včasih tudi po dva meseca zunaj.

Ali si študiral samo tiste opere, ki jih naročijo, za kar te prosijo?

Vem približno, katere opere lahko pojem. Meni ustrezen repertoar imam že. Zdaj sem pel v enajstih ali dvanajstih reprodukcijah večje ali manjše vloge.

Katere opere si pel?

Kot Figaro v Figarovi svatbi, kot Leporello, kot Don Alfonso v dveh različnih produkcijah, v Rossinijevi Turek v Italiji kot Don Geronio, kot Trufaldin in kot lakaj v Straussovi Ariadne na Naxosu. V Honnegerjevi Ivani Arški sem vse tri basovske vloge pel

za festival v Innsbrucku. Potem svetovno premiero Helmuta Eggerja Mozart v New Yorku kot žurnalista, potem majhno vlogo Elder v Wagnerjevem Lohengrinu.

Kaj pa Verdi?

Verdija se kar izogibam. Bi bila kakšna vloga, a je nočem. Bolj iščem Donizettija, Rossinija, Mozarta, Bellinija, bolj belkanto, kjer lahko dodam toplino, lasten izraz.

Glede stilov imaš kakšne preference? Glede baroka, klasicizma, romantike, moderne?

Meni zelo leži romantika. Najbolj se najdem v romantiki. V klasiki gre v redu, tudi barok, Bacha mi kar ponujajo. Večkrat pojem kantate, pasijone. Stalno kroži to: maše, oratoriji, maše. Čeprav moram reči, tudi v moderni so dobri glasbeniki. Nedavno sem pel Franka Martina Golgota, kot Kristus. To je težka vloga, zelo težka, moderna stvar.

To te mora veliko stati, da se naučiš? Veliko.

Pri koncertih poješ s partituro?

Na koncertih, ja. Ampak tako, če ti dovolijo partiture, da si čim bolj prost. Pri Bachu je to zelo težko, ker ima toliko not. Pri Golgoti je tudi skoraj nemogoče. Ker moraš stalno šteti.

V katerih opernih ali glasbenih dvoranah si pel?

Razen v Salzburgu še v baselskem teatru, v Opera Comique v Parizu, v Trstu v Sala Tripkovič, ki je alternativna dvorana, ker trenutno obnavlja Teatro Verdi, v Teatro Massimo di Catania, na Dunaju, v Madridu, Barceloni, Ženevi, Pragi, Bratislavi, Strassburgu, Lizboni, Milanu, Zagrebu, v Bordeauxu v Franciji sem večkrat nastopil. Tam me pogosto vabijo.

In kateri so bili tvoji dosedanja veliki dirigenti?

Michel Corboz, Leopold Hager, Hans Graf, Alain Lombard, Claudio Scimone, Semyon Bychkow, Uwe Mund, Teodor Guschlbauer, Rene Jacobs, Pinchas Steinberg in drugi.

V Colonu si pel pri kakšni operi?

V Colonu pri operi še ne. Tam sem pel samo Deveto simfonijo, kot sem prej omenil, pa Puccinijevo Messa di Gloria, ki sem jo zdaj posnel tudi na ploščo, in lansko leto Bachovo h-mol mašo, te dni pa Mozartovo Veliko mašo v c-duru, njegov Requiem in spet Bachovo mašo v h-molu.

Beethovno Missa solemnis si kdaj pel?

Ja, v Cankarjevem domu lansko leto, v Madridu, zdaj bom pel tudi v Zagrebu.

Kdaj je bil tvoj prvi nastop v Ljubljani?

Leta 1991 sem imel svoj prvi recital v sklopu komornega abonmaja, ki ga vodi gospod Mirko Cuderman. Takrat sem tudi

zapel Pesnikovo ljubezen Schumanna ter Guastavinove Flores Argentinas.

In je bila publika in kritika naklonjena?

Zelo. Še celo televizija je bila tam in je ta koncert potem še večkrat predvajala. Flores Argentinas so tako zrežirali, da so pokazali celo rožice.

Kaj pa ljubljanska opera te ni vabila?

Ljubljanska opera me je doslej samo enkrat povabila, pa sem odrekel, ker nisem imel časa. Ponudili so mi za drugo leto, a sem zaseden.

Lansko leto, ob jubilejnem letu, ko

smo obhajali 50-letnico holokavsta in smo bili v Kočevskem rogu, si pel na kulturnem delu žalne slovesnosti, potem ste peli trije Finkovi pri kulturni prireditvi v Cankarjevem domu. Slišal sem, da si tudi letos pel v Kočevskem rogu skupaj z Veroniko in pri nekaterih drugih prireditvah. Že prej tudi pri Balantičevi proslavi v Cerknici pri Grahovem in pri nekaterih simboličnih pogrebih za pobi-te domobrance.

Nobenemu povabilu te vrste se ne odre-kam. Naj jasno povem: ta tragedija, ki je sam nisem doživel takrat neposredno tako kot vi,

ki ste bežali, ker sem bil tukaj rojen, me je tako za vse življenje zaznamovala in pre-tresla, da me vsaka takšna priložnost počasti. Počutim se počaščenega, če lahko ob takšni priložnosti tudi sam kaj doprinesem. In vi-dim, da ljudje radi vidijo, da se nekdo, ki je na vidni poziciji, za te stvari zanima.

Ali si imel kdaj kakšne težave zaradi tega?

Ne, absolutno ne. Res pa je, da se človek včasih vpraša, kaj drugi mislijo, ko vidijo: Fink je pel tukaj, pel tam, spet kje drugje. A mene dejansko to ne obremenju-je, nasprotno. Če ima kdo meni kaj očitati zaradi tega, je škoda zaradi njega, ker ne vidi tega, kar jaz vidim. Nobena kaplja krvi ne bi smela pasti zaman. Kratko, to, kar v Slovenski cerkvi v Buenos Airesu piše: Za mrtve ne bodi mrtev, na to skušam vsak dan svojega življenja misliti.

Kaj ti je pomenil nastop pevca solista pri slovesni maši v Stožicah ob papeže-vem obisku?

Kmalu, ko sem zvedel za papežev obisk, sem v svojem notesu blokiral ta del, ker sem hotel biti prisoten. V tem obisku vidim velik trenutek za slovenski narod iz vseh ozirov, predvsem pa z verskega vidika. Potrditev v veri po tolikih letih, desetletjih, ko je bila Cerkev tako sistematično blatena. In zdaj pride poglavar Cerkve v Slovenijo, ki je samostojna, za katero lahko vsaj rečemo, da je na poti v demokracijo. Da pa sem mogel sam zraven njega peti, to je bila zame velika čast in ko sem bil na odru, sem se v vsakem momentu zavedal, da se mora moje petje spremeniti v molitev. Vero in Slavo sem skušal čim bolj tako zapeti, da je izzve-nela kot molitev, kot velika prošnja vsega naroda. In sem veliko mislil na Slovence v Argentini, ker vidim, da vero, ki jo čutim v sebi, imam predvsem zaradi družine, po-tem zaradi dušnih pastirjev in tudi same skupnosti. Ko analiziram tam Slovence, ugotavljam, kako so različni. Ne vsi, pač pa večina. Vidim, koliko plemenitih ljudi je prišlo sem, čeprav je ogromno teh tudi doma ostalo. A tisti, ki so sem prišli, so bili res močna elita tega krščanskega etosa, nači-na življenja. In ta duh je šel v nas, ki smo bili takrat mladi, česar se dobro zavedam šele zdaj, ko postajam starejši. Koliko sem prejel od skupnosti!

Prepričan sem, da je slovenska skup-nost v Argentini ob vseh problemih, ki jih doživljamo tisti, ki smo z njo povezani, velika vrednota. Da veliko nudi, da je zdrava, idealistična, narodno zavedna, da je v verskem pogledu v glavnem trd-na, etična. Mislim, da je ljudem v spod-budo in oporo. Da se tisti, ki se od nje zavestno in brez potrebe odmaknejo, osiromašijo. Menim, da je slovenska

Zunanja podoba božiča v Sloveniji je navadno bela, zasnežena.

**skupnost za našega človeka tukaj mi-
lost, milostna priložnost.**

Zame osebno to drži. In še, ko je človek mlad, ima kup drugih interesov. In slovenska skupnost mi je v tem oziru zmeraj nudila kakšno možnost. Naj je bila to Fantovska zveza, SKAD ali pa šport.

**Ti in tvoja družina ste si izbrali za dom Slovenijo, Ljubljano. Je bil to n-
trnji pretres ali lahka presaditev?**

Težka presaditev bi bila, če bi šli direktno iz Argetine. Ker smo pa bili prej štiri leta v Salzburgu, kjer smo sicer videli, da je Avstrija v kulturnem pogledu bliže naši, emigrantski mentaliteti, smo se tam kljub temu počutili tuje. Tujca sem se počutil že samo zato, ke sem moral vsako leto prositi dovoljenje za bivanje. Odločitev za Slovenijo je prišla s političnimi spremembami. Slovenija nas takoj prvo leto še ni tako privlačila, potem pa vsako leto bolj. Vsakokrat, ko smo prihajali na obisk, je bila lepša, zanimivejša, ljudje bolj sproščeni, manj mrki in končno smo rekli: „Zakaj bi ostajali v Salzburgu, če je le bolje iti v Slovenijo?“ Naj pa povem, da nas je veliko ljudi svarilo: Pozor, počakajte, tam bo še lahko kakšna vojna... Odgovarjali smo: Mi smo Slovenci, pa naj bo vojna ali mir. Nikjer na svetu ni raja. In če moraš kaj prispevati, boš vsaj prispeval k svojemu narodu, ne pa tujemu.

Ste si pridobili krog prijateljev?

Ja, ja. Moram reči, da se mi je v teh zadnjih dveh letih odprla vsa paleta glasbenega življenja v Sloveniji. In me vabijo mariborska Filharmonija, radijski simfoniki in Slovenska filharmonija, idr.

Ali imaš v Sloveniji več nastopov?

Letos jih imam kar kakšnih deset.

**Zdaj boš pel tudi pri mednarodnem simpoziju ob predstavitvi prevoda Sve-
tega pisma?**

Ja. Bachov Magnificat. Potem imam v tem letu Brucknerjev Te Deum, oktobra v Cankarjevem domu s Filharmonijo, potem bomo snemali za radio in ploščo skupaj. Na novo napisano, Štefana Mavrija mašo, zdaj pa snemamo za radio in ploščo Pesnikovo ljubezen R. Schumann v slovenščini in nemščini. Potem bo konec novembra gospod Mirko Cuderman dirigiral Marija Tomca Križev pot, kjer pojem, potem bom dvakrat, morda trikrat pel Mesiasa v slovenščini, imam božični koncert v Cankarjevem domu z radijskimi simfoniki, pa še v Vatikan grem z radijskimi simfoniki, kjer bom pel Berliozovo mašo Messe Solenne, ki je bila pred nekaj leti odkrita, potem pojem 20. januarja v Cankarjevem domu spet z Bernardo Haydnovo mašo In tempore belli, ki bo predvajana za 15 milijonov poslušalcev, celo evropsko mrežo, 2. februarja pa je zame dan D, ker bom predstavljal Slovenijo za Schuber-

tov dan in bom pel v dvorani Filharmonije Labodji spev, ki bo prenašan direktno v celo evropsko mrežo. Tisti dan bodo iz vsakega glavnega evropskega mesta predvajali en koncert Schubertove glasbe.

Se pravi, da si se zelo uveljavil?

Zelo me vabijo. Sem pa tudi v radijskem abonmaju.

Ali še študiraš, načrtno, vokalizacijo, tehnike?

Od časa do časa kontroliram, kar je v zvezi v vokalno tehniko. A nimam velikih težav in se v glavnem posvečam temu, da s korepetitorjem pripravljam skladbe, katere moram peti.

Slovenska narodna pesem, ne umetna, te je zarjela, navdušila? Slovenci imamo zelo lepe narodne pesmi kot tudi zelo bogate cerkvene pesmi za ljudsko petje.

Letos sem pel tudi na obletnici Gregorja Riharja v Polhovem Gradcu. Sodelujem pri snemanju v sklopu projekta Musica sacra Slovenica, kjer bo čez petindvajset plošč. Na zgoščenkah in kasetah. Sodeloval sem tudi pri plošči postnih pesmi z gospodom Troštom.

Ali si že veliko snemal?

Kar veliko. Za radio sem snemal v zadnjih treh letih arhivske posnetke, med njimi vse tri cikle Schubertove: Zimsko popotovanje. Lepo mlinarico in Labodji spev v originalu in v slovenščini. Guastavina celo uro, potem Wolfvovih samospjevov vsaj eno uro, Brahmovih samospjevov.

To vse v Sloveniji. Kje drugje si tudi sodeloval?

Plošče z Michelom Corbozom, ki se po svetu prodajajo, imam zaenkrat tri. To je Mesias v Mozartovi verziji v nemščini, Haydnova maša Svete Cecilije in Puccinijeva Messa di Gloria. Septembra snemamo Bachovo h-mol mašo. Z Leopoldom Hagerjem sem lansko leto posnel Kronungsmesse, zdaj je izšla v Ženevi plošča z Guastavinovimi samospievi. V Sloveniji sem zdaj snemal na ploščo slovensko verzijo Lepe mlinarice in do februarja morata biti končani s finančno pomočjo ministrstva za kulturo tudi obe ostali, Zimska popotovanja in Labodji spev. Neko japonsko podjetje se zdaj zanima, da bi drugo leto izdalo vse tri Schubertove cikle.

Si bil kdaj že v Tokiu?

Ne, letos grem prvič v Tokio in Osako pet Haydnovo Stvarjenje.

Je Dunaj še zmeraj evropsko glasbeno središče?

Seveda je. Sicer je pa tudi Ljubljana zelo razgibana.

Ali je Ljubljana v glasbenem pogledu na evropski višini?

Ljubljančani sicer pravijo, da ni. Jaz

primerjam orkestre z različnimi drugimi orkestri in jim nimajo ničesar zavidati. Oba orkestra, če imata dobre dirigente, zvenita tako kot najboljši na svetu.

Torej si sam skoraj ne delaš načrtov za prihodnost, oziroma jih lahko izbiraš, ti jih nekako že kar vabila nakazujejo?

Nočem se postavljati, a me vabijo že za tri leta naprej. Včasih kar gledam, saj niti ne vem, če bom sploh živ.

Ali je Ljubljana kar dobro izhodišče za potovanja?

Absolutno. Zdaj pa sploh, čedalje bolj. Zdaj, ko je vojne konec, bo Ljubljana postala nujna povezava z Balkanom. Ljubljana ima na teden štiri direktne polete v Pariz, pa v Barcelono pelje večkrat. Prej še iz Salzburga nisem imel te možnosti.

Publika v Ljubljani je prijazna?

Ne vedno.

**Za argentinsko pravijo, da je ena to-
plih?**

Argentinska publika, mislim, da je edinstvena sploh na svetu. Nima primerjave z nobeno drugo. Seveda je tudi zelo kritična. Če jo pa kaj zadovolji, je odprta, te prosi za podpise. V Evropi sem bil kar malo presečen, ko sem videl, da ni te navade, da bi pevce čakali zunaj. Sploh ne ali pa malokdaj, sem pa tja. V Frankfurtu se mi je to zgodilo. Prej sem pozabil povedati, v Frankfurtu sem tudi pel Così fan tutte, zdaj grem pa pet Donizettijev Elisir d'amore.

V Argentino se rad vračaš?

Že zaradi staršev, prijateljev, družine, da jih spet vidim. Rad pa tudi vidim, da naši pridejo v Slovenijo. Tam jim lahko malo pomagam s tem, da jih peljem okrog. Tukaj je težko. Poleg družine in pogovorov v zvezi z življenjem vsakega posameznika, nimam toliko interesov.

A ti si tudi v skupnosti dobrodošel, tvoj obisk je dogodek tudi za skupnost.

To vsekakor. Čutim, da se ljudje zanimajo za to, kar delam. To me razveseljuje, če vidim, da lahko tudi emigraciji nekaj pomenim s tem, da sem v Sloveniji, in jo hočem predstavljati. Ob kakšnih intervjujih zmeraj povem tisto, kar me še najbolj boli, ko nekateri še vedno tako grdo natolčujejo o izdajalcih. Zmeraj skušam kaj reči v tej zvezi. Predvsem na tak način, da ne grem direktno, ampak z glasbo, s pesmijo. Prej ste omenili narodno pesem. Za nas v Argentini je slovenska narodna pesem najdražji moment, predvsem za tiste, ki so izgubili svojo zemljo...

Izraža naše hrepenenje...

V intervjuju za Radio Ognjišče so me vprašali, če mislim, da bi slovensko narodno pesem, če bi živel v Sloveniji, tako vzljubil, kot sem jo drugače. Nekaj časa sem premišljal in moral odgovoriti na to težko

Mezzosopranistka Veronika Fink Menville

Veronika Fink — Menville, tretja in najmlajša od Finkovih, ki so se poklicno posvetili pevski umetnosti, je bila rojena v slovenski družini v Buenos Airesu, Argentini. V Ljubljano je prišla iz Združenih držav Amerike, kjer se je kot pevka izpopolnjevala in delala zadnja štiri leta. Leta 1993 je spoznala domovino svojih staršev in začutila večjo sličnost v evropskem okolju, za to se je odločila in marca 1994 uspešno opravila avdicijo v ljubljanski Operi ter se naselila z družino v Sloveniji.

Pevsko umetnost je najprej spoznavala kot pevka v zborih, med njimi tudi v slovenskem mladinskemu zboru Karantanija, potem tudi v raznih profesionalnih zborih iz Argentine. Obiskovala je različne seminarje in kot štipendistka sodelovala v programih izpopolnjevanja solopjevske tehnike in interpretacije pri mnogih evropskih pevcih, ki so kot gostje delovali v Argentini (Aldo Baladin, Peter Elkus, Ernst Häfliger, Gérard Souzay). Njeni prvi koncerti v Buenos Airesu in drugih argentinskih mestih so bili izpolnjeni s sakralno in komorno glasbo ter s francoskimi in nemškimi samospevi. Pela je kot solistka z Argentinskim simfoničnim orkestrom.

Tudi na operne odrske deske je prvič stopila v rojstnem Buenos Airesu leta 1988, kjer je študirala solopetje pri profesorjih Víctorju Srugo, Horaciju Soutricu in Catalini Hadis, ki delujejo v Teatru Colón. Tako je imela priložnost nastopiti na poletnem festivalu v Buenos Airesu v Schubertovi operi „Die Weiberverschwörung“ med drugimi.

Naslednja operna izkušnja spada že v „ameriško obdobje“ — pela je Mne. Euterpovo v Menottijevem „Help, help the Globolinks“. Med bivanjem v ZDA je v sklopu Opere v Miamiu (Greater Miami Opera) sodelovala na koncertih opernih arij in an-

samblov (pod taktirko Williama A. Wattersa) tako kot tudi bila povabljena od Univerze s Floride za izvedbo Bachovega „Magnificat“ in „Matejevega pasijona“.

V Sloveniji je novembra 1994 debitirala v SNG Opera in Ballet Ljubljana v vlogi v „Štirih grobijanih“ Wolf-Ferrarija, nato še vlogah: Giannette (Ljubezenski napoj), Barrene (Jenufa), Anne Gomez (Konzul) in Poussette (Manon).

Istočasno je na koncertnih nastopih pela v Händlovem „Mesiji“, v Haydnovem „Stvarjenju“, v Sattnerjevih kantatah „Oljki“ in „Soči“ ter pri Von Suppéjevem „Requiemu“ (prva izvedba v Sloveniji). Vsi ti pod vodstvom dr. Mirka Cudermana s Slovenskim komornim zborom ter komornim orkestrom Slovenske filharmonije. Julija 1995 je pod taktirko Theodora Guschlbauerja sodelo-

sem v Sloveniji, tega je zdaj dve leti, zelo berem časopise. Ko sem bil še v Salzburgu, sem si želel brati, a jih nisem imel. Lahko si predstavljam, kako malo slovenska skupnost v Argentini zve tistih vsakdanjih novic. Ne govorim za posameznike, ki so dobro informirani, govorim za večino. Veliko se dogaja na področju politike, veliko se spreminja. Na žalost v parlamentu ni takšna sestava kot bi bila naši strani po godu, zato gredo določene stvari prepočasno. Dajmo na tem graditi in ne mislimo, da je vse tako, kot je bilo. Demokratične spremembe so tu, da pa je borba še naprej, je jasno, in bo verjet-

Samomori na Slovenskem

Po podatkih policije je od začetka letošnjega leta do zadnjega tedna v avgustu naredilo ali poskusilo narediti samomor oziroma je v njim grozilo 468 ljudi. Veliko je tistih, ki jih policijska statistika ne doseže...

Resda so tragične številke letošnjega poletja izjemno visoke, a že bežen pogled v statistiko zadnjih let dokazuje, da je bilo število samomorilcev v Sloveniji vedno zelo visoko. Podatki zadnjih štiridesetih let — zajeti so iz rezultatov raziskovanj zavoda za statistiko — kažejo, da je bila v petdesetih letih stopnja samomorilnosti med Slovenci nekoliko nižja kot danes (v letu 1956 na primer je bilo zabeleženih 246 samomorov), ta številka pa se je v naslednjih letih postopno dvigala, dokler se ni v osemdesetih in devetdesetih letih ustalila pri približno 600 samomorih letno (ali povedano drugače pri stopnji 30 do 33 samomorov na tisoč umrlih). Če vzamemo pod drobnogled recimo podatke za leto 1994, ugotovimo, da si je življenje vzelo 621 ljudi, od tega 480 moških in 141 žensk. Tu se nam kaže še ena značilnost slovenske samomorilnosti — po tem „izhodu“ iz (ne?) rešljivih težav „uspešneje“ posegajo moški kot ženske. Razmerje je od leta do leta drugačno, a se običajno giblje v razponu 3 do 3,5 moških samomorilcev na eno žensko. Značilno je, da je v zelo velikem številu primerov samomor pri moških reločljivo povezan z alkoholom.

vala kot solistka na Mednarodnem orgelskem festivalu v Nürnbergu.

Leta 1995 je pela na spominski prireditvi v spomin dr. Tineta Debeljaka v Škofji Loki, na žalni prireditvi za pobite domobrnce v Cankarjevem domu v Ljubljani in letos na žalni slovesnosti v Kočevskem Rogu.

no trajala vse življenje. Borba med dobrim in slabim.

Zlasti želimo, da bi prišlo do razčiščenja glede revolucije.

Da se zve vsa resnica, da padejo umetno skonstruirane razlage zgodovine. To je naša borba. O tem smo Slovenci v Argentini vedno pričali, že od začetka. Bodimo vztrajni in imejmo upanje. Nemogoče je pričakovati, da se bodo stvari, ko so bile 45 let ukoreninjene, kar naenkrat pozabile. Zelo bi želel pri tem na kakšen način pomagati. Predvsem pa vztrajajmo, vztrajajmo! Veliko pričakujejo od nas.

Bi dejal še kaj našim ljudem?

Rad bi povedal, a ne vem, kako. Odkar

Lepo mora izhajati iz globine, mora biti resnično in dobro hkrati

Pogovarjal se je Jure Vombergar

Veselka Šorli Puc je bila rojena leta 1949 v Kranju. Od drugega leta starosti dalje je živela v Ljubljani, kjer je končala gimnazijo. Leta 1972 je diplomirala na slikarskem oddelku Akademije za likovno umetnost pri prof. Gabrijelu Stupici. Študij je nadaljevala na slikarski specialki pri prof. Janezu Berniku in leta 1974 zagovarjala magistrsko delo. Leta 1973 je prejela študentsko Prešernovo nagrado.

Po nekaj letih pedagoškega dela je dobila status svobodnega umetnika. Razstavljal je doma in v tujini — v Ljubljani, Kranju, Mariboru, Celovcu, Trstu, Gorici, Rimu, New Yorku...

Od leta 1984 dalje se je vse bolj posvečala cerkvenim naročilom. Sem sodijo npr. križev pot, podobe svetnikov, načrti za paramente zlasti pa načrti za vitraje. Realiziranih je okoli 100 različnih barvnih oken, od katerih največje meri 16 kvadratnih metrov. Nekatera dela v tehniki vitraja: cikel Marijinih pobod v gotski cerkvi v Bovcu, okna v novi cerkvi svetega Duha v Celju, cikel oken, vključno s križevim potom in vstalim Kristusom (vse v steklu) v Polzeli, štirinajst oken za slovensko cerkev Čudodelne svetinje v Torontu, kapela notredamk v Ljubljani in Novem mestu itd.

Občasno se ukvarja tudi z ilustracijo in knjižno sodeluje kot oblikovalka in pisec besedil na temo umetnosti v reviji Tretji dan in Celovski zvon. O problemih vere in umetnosti tudi občasno predava.

Pri Slovenski kulturni akciji v Buenos Airesu je predavala leta 1995 temo: „Lepota in odrešitev“ in 13. septembra 1996 o „vitraju, umetnosti barvnih oken“.

• Opišite nam, prosim, Vašo pot do umetnosti — slikarstva!

Rodila sem se v družini, v kateri je bilo veliko posluha za umetnost. Oče je bil po

Starostna struktura samomorilcev pokaže, da je najbolj kritično obdobje med 35 in 65 letom starosti, a tudi tu se razmerja spreminjajo — v zadnjem času se, žal, povečuje število mladostnikov, ki v smrti vidijo edini izhod.

Kaj Slovence sili k temu, da tako pogosto dvigamo roko nadse (zavedati se moramo, da je število poskusov samomorov še nekajkrat večje od uspešno izvedenih samomorov s tragičnim izidom)?

(Družina 22/9/96)

poklicu arhitekt, Plečnikov učenec, mama pa je bila glasbeno nadarjena in je odlično igrala na klavir. Veliko se je poslušalo klasično glasbo, obisk galerije je bil zame že v zgodnjem otroštvu nekaj običajnega. Oče je zgodaj odkril moj smisel za likovno izražanje in ga je zelo podpiral, poleg tega pa mi je bil nenehoma odličen vodnik v svet likovne govorice in kulture nasploh. Da bom slikarka, ko odrastem, pa sem menda govorila že, ko mi je bilo komaj pet let. Po maturi sem konkurirala za vpis na likovno akademijo in bila tja tudi sprejeta. Študirala sem slikarstvo pri prof. Gabrijelu Stupici in grafiko pri prof. Marjanu Pogačniku. Postdiplomski študij sem vpisala pri prof. Janezu Berniku. Študije sem končala leta 1974 in po nekajletnem pedagoškem delu ter številnih samostojnih in skupinskih razstavah leta 1979 dosegla status *svobodnega umetnika*. Besede ne gre jemati dobesedno, saj človek ne more postati ne svoboden in ne umetnik po dekretu nobenega kulturnega ministrstva na tem svetu. V samostojni državi so ta naslov prekrstili *dela-vec v kulturi*.

• Poznamo Vas predvsem po vitrajih (barvnih oknih). Kako ste prišli do te zvrsti?

S problematiko oblikovanja za cerkveni prostor sem se prvič srečala leta 1984, ko se je pri nas doma oglasil arhitekt France Kva-

ternik, ki je bil tisti čas eden redkih, ki so se ukvarjali s cerkveno umetnostjo, ter me povabil k sodelovanju. To so bili časi, ko javno delovanje v cerkvi še ni bilo niti primerno niti zveličavno. Zame, ki sem bila krst prejela šele dve leti poprej, je sakralni prostor predstavljal velik izziv. Tako drugačen od siceršnje umetniške scene, kjer je skupina močnih managerjev krojila politiko po svoji podobi! Naključje je nanoslo, da je bilo prvo naročilo, ki sem ga za cerkev prejela, prav cikel barvnih oken in to za župnijsko cerkev in kapelo v Moravčah. Tej nalogi so sledile nove, sprva v povezavi z arhitektom, potem pa sem se vedno bolj soočala s samostojnimi likovnimi problemi. Do danes sem za cerkve in kapele v Sloveniji, Avstriji in Kanadi zasnovala preko devetdeset vitrajev, od katerih največji, predelna stena v cerkvi v Polzeli, meri šestnajst kvadratnih metrov. Tehnika vitraja je zelo zahtevna slikarska zvrst in potrebuje dolgotrajno pripravo. Priznati moram, da sva z barvnim steklom postala velika prijatelja in da najdem v njem, podobno kot v akvarelu (čeprav spet čisto po svoje), največ izraznih možnosti.

• Kako poteka izdelava barvnega okna? Ali je potrebno stalno sodelovanje z obrtnikom — izvajalcem? Treba je izbrati vrsto stekla, teksturo, svinčeno vezavo in verjetno še kaj?

Priprava načrta traja veliko dlje kot pa bi si lahko to kdo predstavljal. Prav tu večkrat pride do nesporazumov, zakaj do predloga za tako drago in težavno tehniko, kot je vitraj, dozori, je potreben čas. Tudi časovni odmik. Končanega vitraja skoraj ni več mogoče popravljati, zato mora slikar vse skupaj poprej dodobra premisliti. Potrebno je tesno sodelovanje izvajalca, ki pa ni samo obrtnik, ampak mora tudi sam imeti veliko posluha za umetnost. Od vsega začetka sodelujem izključno s Stojanom Višnjarem iz Vrbe na Gorenjskem. Stekla, s katerimi z mojstrom delava, so najrazličnejših vrst. Od prozornih, polprosojnih, pa vse do gostih, tako imenovanih opalnih stekel. Vsa pa so izdelana po starih receptih in to ročno. Vedno delava z nemškimi stekli, ki so najboljše kvalitete. Izredno težko je vnaprej predvideti končni učinek, ker je steklo prosojen material in se drugače obnaša kot barve, ki jih polagamo na platno ali papir. V nekem smislu je dokončan vitraj vedno presenečenje.

Kot za vsako drugo stvar je tudi za pripravo vitraja treba najprej veliko skicirati. Ko misliš, da si nekako uspel izluščiti pravo idejo, izdelas barvno predlogo v pomanjšanem merilu. Seveda na papir. Na osnovi te risbe začneš nato pripravljati načrt v merilu 1:1. Ta vsebuje obrise in notranji razrez vsake ploskve ter s številkami določeno barvno skalo, na podlagi katere mojster nato lahko reže barvna stekla. Koščke stekla spa-

ja s svinčcem, tako dobljene ploskve pa vstavlja v vnaprej izdelane okenske okvire.

•Kateri likovni motivi so Vam blizu in zakaj? Kaj hočete predvsem izpovedati?

Dolga leta sem se posvečala predvsem figuri, zlasti večjim figuralnim, kompozicijam. Tudi v vitraju, namenjenem cerkvi, je nekaj tega. Vzporedno s študijem figure pa je vedno raslo moje sporazumevanje z rastlinami, ki je zame značilno še iz otroških let. Čutim, da bom svojo identiteto v veliki meri iskala prav skozi njih. So namreč nenehen dokaz božje razsipnosti in ljubezni, hkrati pa najmilejši vodnik v svet skrivnosti in lepote. Kaj hočem predvsem izpovedati? Umetniško izpoved doživljam kot pravico (in obvezo) do drugačnosti, do enkratnosti in neponovljivosti. Do drugačnosti, ki ni naperjena proti drugim, ampak je sozven z Božjim načrtom. Že sama Geneza razodeva, da je ljubezen do drugačnosti (pri Stvarniku gre za razsip-

nost brez primere) položena v sam temelj stvarstva. Koliko različnih živih bitij je ustvaril, da ne govorim o pestrosti in bogastvu nežive narave. Le človeku lahko pade na pamet, da je treba vse spraviti v isti kalup. Kdor uspe izslediti svojo izrazno pot, svojo avtentičnost torej, bo na pravi poti tudi do Enega, do Univerzalnega. V mnogoterem Enem pa je, tako slutim, naša dopolnitev.

• Kako vas je sprejela likovna kritika in publika: Povejte nam, kako gledate na današnjo likovno umetnost in na umetnostno kritiko, usmerjevalce, mentorje?

Na to vprašanje je zelo težko odgovoriti. Najlaže je namreč neki pojav, ki zbujata zaskrbljenost, odpraviti s par odklonilnimi, odrezavimi stavki. Na kratko pa bi svoje mnenje izrazil z mislijo, da je kulturni nivo slovenske likovne kritike zelo zaskrbljujoč. Pravzaprav nimamo Slovenci nikogar, ki bi sistematično

spremljal, kaj šele ocenjeval in usmerjal likovno življenje, nimamo običajnih umetnostnih kriterijev. Je le navijanje za posameznega slikarja, ki je, recimo, kritikov prijatelj (ali prijateljica), za neko skupino, pri kateri ima kritik svoj interes. Tako kot v političnem življenju je tudi v umetnosti zabrisan smisel za skupno dobro, energija je razpršena po posameznih centrih moči. Med umetnostjo in ljudmi zeva prepad in latovščina, ki jo današnja likovna refleksija uporablja, ta prepad samo še povečuje. Kdor pa si peska ne pusti metati v oči, ve, da mojster svojega področja zna komplicirano stvar tako razložiti, da jo razumejo tudi manj posvečeni. V besedni megli je obilo prostora za najrazličnejše lovce, za manipulante in šarlatane... Tudi med slovenskimi umetnostnimi zgodovinarji se najdejo svetle izjeme, ki skušajo svojo stroko rehabilitirati, in upamo lahko, da bodo generacije študentov, ki jih bodo vzgojile, prinesle nov veter tudi v slovensko kritiško prakso.

Področje cerkvene umetnosti, na katerem največ delam, je od likovne kritike neopaženo področje, se pa zanj počasi že začenjajo zanimati posamezni umetnostni zgodovinarji. Od teh sem do sedaj prejela le najvišje ocene.

• Ali obstaja krščanska umetnost ali umetnost kristjanov? Kaj naj bi imel umetnik — kristjan povedati današnjemu svetu?

Iz več razlogov bi bilo pametneje govoriti o umetnosti kristjanov kot pa o krščanski umetnosti. S to rečjo je podobno kot s politiko. Tudi za politiko kristjanov si namreč najpogostejše lahko samo želimo, da bi bila krščanska... Za umetnika — kristjana pa velja isto kot tudi za druge kristjane — biti mora živ pričevalec Božje ljubezni, le da z njemu lastnimi izraznimi sredstvi. Njegova verska pripadnost ga v ničemer ne odvezuje od kriterijev, ki veljajo za umetnost nasploh, ali še bolj naravnost povedano, verska gorečnost nikakor ne opravičuje umetniškega diletantizma.

• Iz izkustva vemo, da zna biti ta svet hudoben, grd, kaotičen, nadut, nesramen: takega predstavlja večina sedanje umetnosti. A človek more izkusiti tudi, da obstaja dobrota, ljubezen, milina, skromnost, nedolžnost in ne nazadnje tudi lepota. Zakaj se današnji umetnik čuti zavrtega v iskanju in izpovedovanju lepega?

To vprašanje si sama pogosto zastavljam. Človek bi moral biti vedež, da bi lahko nanj odgovoril. Gotovo pa je, da o lepem ni več dolgo mogoče govoriti ločeno. Lepo ni nekaj zgolj površinskega, zunanjega, lepo mora izhajati iz globine, mora biti resnično in tudi dobro hkrati. Sicer govorimo lahko le o lepotnosti, ta pa hitro izgubi ceno in zatorej tudi doživi, da se iskalci od nje odvrčajo. Prepričana sem, da marsikateri umetnik, ki kaže nelepo in grobost, hkrati neznansko

Marijino božjo pot na Brezjah je letos prvič obiskal papež Janez Pavel II.

Je lepa, je bogata, pa šole ima

NADISLAVA LAHARNAR

— Je lepa, je bogata, pa šole ima!
— A tako! No, dober si, Bane. Čestitam, čestitam.

JE LEPA

Saj je tudi marsikatera druga lepa, ampak tako lepa, kot je izvoljenka, ni nobena! V besedici „tako“ se subjektivno krije z objektivnim. Vsaka lepota je namreč drugače lepa sama po sebi, pa tudi za vsakega opazovalca drugače, ker je tudi on drugačen od drugih. Solidna lepota pa vendar nas splošno temelji na neki osnovni skladnosti, ki jo najlepše imenujemo „zdravje“.

Po starem reku zdrav duh prebiva v zdravem telesu. Oboje je od sile važno za srečen „start“ v dvoje.

JE BOGATA

Tako zelo važno je, da v resnici predstavljata osnovno naravno bogastvo, neizogibno potreben začetni kapital, brez katerega bo pot težavna od samega začetka. Dejstvo, da smo snov in duh, ne smemo prezreti in tudi ne omalovaževati. Ta osnovni kapital zdravja pa more in mora

v neki minimalni meri s trudom in poštenim delom pridobiti onega v premoženju. Neko imetje je namreč neobhodno potrebno za pametno samostojnost in neodvisnost v odločanju, načrtovanju in gibanju v družbi. Celo za rast v kreposti je tako pridobljeni kapital koristen in potreben, kajti krepost raste iz napa, ga zahteva in je brez truda ni.

ŠOLE IMA

Izredno plemenito povečano bogastvo je izobrazba, naj bo osnovna ali kaj več. Z roko v roki gre ali naj bi šla s pridobivanjem spretnosti in znanja.

Le pomislimo na dobrine, ki jih sistematični študij podeljuje. Okna in vrata ti odpira v svet, peruti daje za polet v višine stvaritev duha, pogled ti izostri za bistveno in ničevno, da se prikloniš pred skrivnostjo bivanja. Usposablja tudi za višjo, bolj uspešno in bolj odgovorno službo bližnjemu, za večjo caritas.

A kdo te šola? Za pravično razdelitev kreditov, pogledjmo, kdo te šola.

Jasno je, da ti sam vstopaš v hrame učenosti in po svojih zmogljivostih in izbiri vlagáš trud v doseg cilja. Šolajo te tudi starši, ko ti stoje ob strani, te podpirajo in spodbujajo, kolikor le morejo. In te šolajo davkoplačevalci, aktivno, ker šole in učitelji vzdržujejo, pasivno te pa šola nezaslišano veliko število nepismenih, ki šole nikoli ne bodo videli od znotraj ali pa še od zunaj ne, ker so za te možnosti kratkomalo prikrajšani in jim niso dane kot so tebi. — Ne smeš jih pozabiti.

Vrnimo se k izvoljenki. Med njenimi poklicno — delovnimi kvalifikacijami in novo prevzetimi, ob vstopu v zakon zapriseženimi dolžnostmi kaj lahko pride do kratkega stika. V mnogočem gre pač za ali-ali. Samo ljubezen, ki je odgovor na božji klic, more najti zadovoljivo formulo rešitve. Formul more biti celo več, če jih res hočemo videti in najti. Potreben je pogum, globoka vera in resnična življenjska povezanost s partnerjem v medsebojnem sooblikovanju osebne, družinske, časne in večne usode. Če se zavemo odličnosti te poklicnosti, poslane vse lahko. Po drugi strani pa znanje hitro zastara in je povrženo pozabi, izobrazba pa ostaja in je uspešnica za

15. avgusta 1996 je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj MIKAELA OBLAK, hči Toneta in Tinke roj. Loboda.

hrepeni prav po tem resničnem in dobrem lepem. Zavrača inflacijo lepega, lepote same pa ne. Do prerokane lepote se bo treba šele pretolči in slutim, da se je ta proces že začel...

• **Kateri mojstri so vplivali na vas, katere od sedanjih najbolj cenite?**

Če prav pomislim, imam vzornike in učitelje v vseh zgodovinskih obdobjih, začenši z anonimnimi ustvarjalci jamskih slikarjev, starogrškimi slikarji, japonskimi mojstri čopiča, preko srednjeveških in zgodnjerenesansnih mojstrov freske in vitraja. Med baročnimi izstopa Goya. V 20. stoletju umetniki secesije, nekateri impresionisti, kasneje na primer Matisse in Chagal. Med Slovenci zlasti moj pokojni prof. Gabrijel Stupica.

• **Kako uskladite vaše vloge slikarke, žene (žene diplomata), matere, gospodinje?**

Samo dvoje rok in eno srce imam. Velikokrat obžalujem, da nimam sto rok. Le kar se srca tiče, za tega upam, da bo v njem za vse moje poklicnosti vedno dovolj prostora...

MOJA DUŠA POVELIČUJE GOSPODA

Nadaljevanje s s strani 301

ročnem mlinu je že navsezgodaj mlela žito, nosila vodo iz vaškega vodnjaka, predla je in tkala ter z vso pozornostjo skrbela za Elizabeto.

Bodoči materi nista z nobeno besedo omenili velike skrivnosti izvoljenosti, čeprav sta vedno z vsem srcem le o tem razmišljali. Vse je bilo skrito pod posvečenim plaščem molka.

Minili so trije meseci in Elizabeti se je dopolnil njen čas. Dečka je rodila. Na Marijinih rokah je prvič zajokal. Hiša se je polnila s sosedi in sorodniki. Rojstvo dečka je pomenilo blagoslov in srečo ne samo za njegove starše, ampak za vse sorodstvo. Prav vsi so prišli: bratje in sestre, bratranci in sestrične, hvalili so Boga zaradi tako očitnega čudeža, srečno mater so obsipali z najboljšimi voščili in ljubeznivo radovednimi vprašanji. Ves Ain-Karim se je veselil sreče, ki je doletela duhovnikov dom. Z rojstvom dečka sta bila Elizabeta in Zaharija rešena ponižanja, ki sta ga morala tako dolgo prenašati. Vsa vas je z njima veselila nedoumljive in nepričakovane sreče.

Prihajali so in odhajali iz Elizabetine sobe. Kar žal ji je bilo tiste blagodejne tišine in samote, ko je bila še sama s svojo sorodnico.

Vsi so seveda zelo radovedno spraševali, kako se bo otrok imenoval, saj ime naznačuje in skrivnostno napoveduje, kakšno bo njegovo življenje.

Pobožni Izraelci bi celo v spanju ponavljali imena svojih prednikov. Otroci so se jih učili že v naročju svojih mater. Vsako ime so ponosno in dostojno

žlahetnejše sožitje. Odpoved sprošča sile in jih preusmerja v blagoslov družini in družbi.

— Bane, vse kaže, da si prav izbral. Odločil si se zdravo družino, ki se v veselju in težavah izgoreva za najbližje, se ne straši odpovedi in pozna tudi veličino nedotakljivosti, kakršna je v Sveti Družini vladala vedno.

Velik je tvoj načrt, vreden tebe in izvoljene družice! Ko pride čas, ti bo spoštljivo in hvaležno zatisnil oči tvoj sin — za preludij večne blaženosti.

janstveno izgovarjali, seveda še toliko bolj, kadar je bila to levitska družina tako kakor Zaharijeva.

„Kako boste torej imenovali dečka?“ je stari Abuja silil v svojo sestro. „Zdi se mi, da ga boste kar po očetu imenovali.“

„Kar Janez mu bomo rekli,“ odvrne Elizabeta.

„Nihče od naših pa tudi od moževih prednikov se ni tako imenoval. Čisto tuje je v našem rodu. Če ne bo Zaharija, pa naj bo Levi, Aron, no da, tudi Abuja ne zveni slabo! Janez mi ni prav nič všeč! Zdi se mi, kakor da bi nekaj tujega prihajalo v našo družino.“

Tudi drugi sorodniki so bili slabe volje, ko so slišali, da sta se odločila za to ime. Ko je končno minilo osem dni in bi moral biti deček obrezan, so silili Zaharija, naj se odloči. Nemi je prosil, naj mu dajo tablico. Napisal je nanjo:

„Johanan šemo!“ — Janez naj bo!“

Komaj pa je odložil pisalo, že je glasno zaklical:

„Johanan šemo!“ — Janez naj bo! — Pravi čudež! Nemi je spregovoril. Pred njimi je stal osiveli duhovnik, ki že devet mesecev ni spregovoril niti besedice. Ves je žarel od veselja. Tedaj pa je s čvrstim in slovesnim glasom zapel Gospodovo hvalnico. Prisotni so osuplo str-

meli vanj.

„Hvaljen, Gospod, Izraelov Bog, ker se je ozrl na svoje ljudstvo in mu pripravil odrešenje. Obudil je mogočnega Rešitelja v hiši svojega služabnika Davida, kakor je zdavnaj napovedal po ustih svojih svetih prerokov, da nas bo rešil naših sovražnikov in iz rok vseh, ki nas črtijo. Tako je izkazal usmiljenje našim očetom

in se spomnil svoje svete zaveze, prisegel našemu očetu Abrahamu, da nas bo rešil iz rok sovražnikov in nam dal, da mu bomo brez strahu služili

v svetosti in pravičnosti pred njegovim obličjem vse dni svojega življenja.“

Tedaj se obrne k dečku, se skloni nadenj in medtem, ko mu preroški ogenj sije iz oči, nadaljuje:

„In ti, dete, boš prerok Najvišjega, pojdeš namreč pred Gospodom, da mu pripraviš pot in daš njegovemu ljudstvu spoznati odrešenje

v odpuščanju grehov po prisrčnem usmiljenju našega Boga.

29. septembra 1996 je bila krščena v cerkvi Marije Pomagaj NADIA HRIBAR, hči cont. Gregorja in Sonje roj. Tomazin.

Iz SLOVENIJE

P. Émilien Tardif po 6 letih v Sloveniji

Molitev, pesem, pričevanja, evharistična daritev in ozdravljenja so v 3 dneh seminarja za evangelizacijo, ki ga je vodil karizmatični kanadski pater Émilien Tardif, na bežigradski stadion pritegnili od 6. do 8. septembra okrog 30 tisoč vernikov. P. Tardif že 23 let potuje po svetu in oznanja, da Jezus živi in odrešuje ter nam tudi zdaj prek številnih znamenj izkazuje svojo ljubezen. Stadion za Bežigradom je bil po dolgih desetletjih spet prizorišče množičnega verskega shoda, kot pred 61. leti evharističnega kongresa.

Ob novem prevodu Svetega pisma

Od 18. do 20. je bil v Ljubljani mednarodni simpozij o interpretaciji Svetega pisma ob izidu novega slovenskega prevoda Svetega pisma Stare in Nove zaveze. Na tridnevni posveti se je zbral svetovni vrh svetopisemske znanosti. Predavanja in glasbene prireditve so bile v Cankarjevem domu, razstave pa v Narodni galeriji. Novemu prevodu Svetega pisma so se poklonili najvišji državni, cerkveni in kulturni predstavniki: nadškof Šuštar, predsednik vlade Drnovšek, predsednik države Kučan, predsednik SAZU dr. France Bernik, rektorja ljubljanske in mariborske univerze dr. Alojzij Kralj in dr. Ludvik Toplak in predsednika mednarodnega združenja za študij Stare in Nove zaveze in drugi. Pobudnik za prevod in voditelj prevajalcev je akademik dr. Jože Krašovec. Narodna galerija je pripravila razstavo blizu 300 pisnih svetopisemskih spomenikov. Prevod je nastajal 16 let, pri njem je sodelovalo več kot 50 prevajalcev, slavistov, lektorjev, korektorjev in drugih strokovnjakov.

16. srečanje mladih v Stični

Stična '96 je 21. septembra privabila 10 tisoč mladih iz vse Slovenije. Prišli so

ško lje Šuštar, Kramberger, Kvas in Uran, stiški opat Nadrah in prek 150 duhovnikov. Spored je zajel petje, molitev, spovedovanje, nagovore, pogovor s Slovenko leta dr. Metko Klevišar, nagovor p. dr. Marka Rupnika. S pesmijo, besedo in koreografijo so se predstavili Združenje slovenskih katoliških skavtov in skavting, gibanje Pot, Združenje katoliških študentov. Somaševanje škofov in duhovnikov je vodil nadškof Šuštar, pridigal pa škof Kramberger. Geslo srečanja je bilo: „Gospod, h komu naj gremo? Besede večnega življenja imaš.“ Srečanje je potekalo v sproščenem mladostnem navdušenju.

Akademik dr. Anton Trstenjak — umrl

29. septembra je v Ljubljani umrl duhovnik mariborske škofije Anton Trstenjak. Januarja letos je spolnil 90 let. Bil je duhovnik, priholog, doktor teoloških in filozofskih znanosti, antropolog, nosilec mnogih priznanj in odlikovanj najvišjih znanstvenih ustanov doma in po svetu (Nemčija, Francija, Nizozemska, Belgija, Italija, Švica...), akademik SAZU, pisec 89 knjižnih del, okrog 470 člankov in razprav, 95 ocen knjig, tujih in domačih. Na Teološki fakulteti v Ljubljani je predaval filozofijo in psihologijo od leta 1940 do 1973. Poleg

nih znamenjih so strme obstali:

„Kaj neki bo iz otroka?“

Marija si je vsako Zaharijevo besedo vtisnila v srce. Globok pomen preroškega speva je samo ona mogla razumeti. Glasnik, ki ga je bil napovedal prerok Izaija, je tu; on, ki bo pripravil pot, ki bo poravnal steze Odešeniku.

Kmalu po Janezovem rojstvu bi se morala tudi Marija vrniti v Nazaret. Ni bil več daleč dan, ko naj bi jo Jožef po starem običaju vzel na svoj dom, dan poroke po enoletni zaroki se je bližal.

Iz naše KRONIKE

Prof. Lojze Peterle, predsednik slovenskih krščanskih demokratov, je obiskal rojake v Argentini od 14. do 18. septembra: najprej se je srečal z odborom SKD v Slovenskih hiši, obiskal rojake v Mendozi, se udeležil Slovenskega dneva v Slomškovem domu, bil pri maši za Slovenijo in imel predavanje v veliki dvorani Slovenske hiše, pred odhodom pa se srečal z rojaki ob pogrnjenih mizah v Našem domu v San Justu.

41. slovenske smučarske tekme v Bariločah so bile 15. septembra; na kate dralskih strminah je tekmovalo 12 slovenskih smučarjev, ki so se uvrstili v tem redu: Bogdan Bertoncelj, Blaž Razinger ml., Andrej Bertoncelj, Marjan Mavrič, Miško Kambič, Veronika Grohar, Martina Jeromen, Boris Kambič, Romana Bertoncelj, Aleksander Grohar, Nataša Grohar.

Poslovilni večer prof. Matjažu Pucu je bil v Planinskem stanu v Bariločah 23. septembra; odpravniku poslov RS skozi dve leti se je v imenu rojakov iz Bariloč zahvalil za razumevanje do naše emigracije predsednik PD Matjaž Jerman.

strogo strokovnih je napisal vrsto poljudnih psiholoških knjig: Med ljudmi, Pota do človeka, Hoja za človekom, Človek v stiski, Človek v ravnovesju, Človek bitje prihodnosti, Umrjen, da živim.

Simpozij evropskih katoliških časnikarjev na Bledu

Več kot 120 časnikarjev iz 26 evropskih držav je od 25. do 29. septembra na Bledu v okviru simpozija, ki sta ga priredila Evropski odbor UCIP-a (Svetovne zveze katoliškega tiska) in Društvo slovenskih katoliških časnikarjev, razpravljalo o vlogi katoliških časnikarjev pri obravnavanju različnih oblik sporov tako znotraj Cerkve kot v razmerju Cerkve — družba.

Marija je težkega srca zapuščala duhovnikov dom. Zaharija ji je z blagoslovom zaželel srečno pot.

Elizabeta, ki je pa vedela za njeno tesnobno skrb in je opazila bojazen v njenih očeh, jo je materinsko opogumila:

„Ne boj se, Marija! Kar je, se je zgodilo po Gospodovi volji. On te bo branil in varoval. Vse svoje skrbi prepusti njegovi dobrohotnosti.“

Marija se je priključila manjši popotni skupini in se vračala v Nazaret.

Zato nas bo obiskal vzhajajoči z višave,

da razsvetli vse, ki sede v temi in smrtni senci,

in naravna naše noge na pot miru.“

Pretresen nad spoznanjem je sedaj v spoštljivem molku opravil obred obrezovanja, s katerim je bil Janez sprejet v občestvo izvoljenega ljudstva.

Novica o neverjetnih dogodkih in duhovnikovem spevu se je raznesla po vsem Ain-Karimu in v mnoge vasi po gorovju. Vsi, ki so slišali o tolikih čudež-

45. mladinski dan v Slovenski vasi je bil v nedeljo 22. septembra: po mladinski maši (Franci Pavlič) je bilo športno tekmovanje in proti večeru kulturni program in za konec prostotabavazabava; sodelovalo je 60 mladidih.

Jubilejni koncert Mladinskega pevskega zbora San Justo je bil v Našem domu v soboto, 21. septembra; program 1. dela: Vipavska (narodna, prir. Adamič), Planinska roža (P. Kernjak), Dober večer (Koroška narodna, prir. U. Vrabec), Debeli kum (R. Simoniti), Potrkan ples (narodna, M. Hubad), Shenandoah (ameriška, Erb), Candombe (argentinska, prir. Rosaenz); skupno s bivšimi pevci: Gorenjska zdravica (nar., prir. M. Hubad), Zdravica (nar., prir. J. Pavčič), Pevec (A. Foerster), Potosino soy (fox incaico); 2. del sporeda: Resonet in laudibus (Gallus), Ave Maria (Bruckner), In odpušti (Ivan Vombergar), Gloria in Sanctus iz Schubertove maše v g-duru, Sicut locutus est iz Bachovega Magnificata, Gloria (Vivaldi), iz Haendlovega Mesija: And the glory, For unto us a child is born, Aleluja; solisti: Veronika Malovrh, Aleksandra Grilj, Marcel Brula, Marjan Indihar, Franci Grilj; orgle: Ivan Vombergar, godalni koncert: Cuarteto Tempo, kontrabas Raúl Fernández; luči in zvok: inž. Janez Jereb in Pavel Malovrh; pevodvoja: Andrej Selan, Andrejka Selan Vombergar; scena: Tone Oblak; napovedovalca: Emil Urbančič in Ivana Tekavec; zboru so ob njegovi 25-letnici izrekli čestitke predsednik ND Janez Albreht, predsednik ZS Marjan Loboda, delegat Jože Škerbec, sanjuški dušni pastir Anton Bidovec, predsednica krajevnega odseka ZSMŽ Mici Malavašič; predsednik ZS Loboda je izročil dirigentu Andreju Selanu spominsko ploščo, veleposlanik RS dr. Janez Žgaj-

+ ODŠLI SO +

Helena Šušteršič
por. Pfeifer

je umrla v Cipoletti, provinca Río Negro, dne 16. aprila 1996. Helena se je rodila 5. februarja 1928 v številni družini v Ljubljani. Študije učiteljišča pri uršulinkah so ji prekinile vojne razmere. V maju 1945 se je tudi ona pridružila umiku v tujino. Spremljala je starše, ki so se rešili, njo so pa zajeli komunisti in jo obsodili na 10 let prisilnega dela. Po petih letih je bila pomiloščena. Kmalu si je ustanovila družino. Leta 1947 je z možem in tremi otroki stopila na argentinska tla. Zadnja leta je živela v provinci Río Negro, Cipoletti. Pokojno Heleno, srčno dobro in razgledano ženo, bomo ohranili v trajnem spominu.

Tone Brulc

V sredo, 16. oktobra 1996, je na svojem domu blizu Slovenske vasi umrl pisatelj Tone Brulc. Rojen je bil v Hrušici pri Novem mestu leta 1928. Kot

nar pa v imenu kulturnih organizacij Slovenije Gallusova odličja: pevcem bronasto značko; prof. Andrejki Selan Vombergar srebrno značko, enako prof. Ivanu Vombergarju, ustanovitelju in dolgoletnemu pevovodju Selanu pa zlato značko.

Slomškova proslava šolskih otrok je bila v soboto, 21. septembra, dopoldne v Slo-

mlad fant je bil priča grozotam revolucije—vlastni družini, zato se je pridružil Vaškim stražam in pozneje domobrancem. Letem posveča svoje zadnje delo Judeževi groši „v spomin in opomin ob petdeseti obletnici poboja. Knjiga je izšla januarja letos v Ljubljani. Kogar zanima njegova življenjska pot, naj seže po tem avtobiografskem delu, ki je bilo označeno kot romansirana kronika medvojnih in povojnih let.

Tone Brulc je začel pisati razmeroma pozno, pri svojih petdesetih letih. Pač usoda priseljenca s številno družino. Spočetka je pisal črtice z južnoameriško in zdmsko tematiko. Večino teh je potem zbral v knjigi Vardevanje Angelčka, ki je pred leti izšla v Ljubljani. Zanj je dobil Vstajenjsko nagrado v Trstu. Vmes se je vračal tudi v medvojna leta. Za obdelavo tega obdobja se je odločil z omenjenimi Judeževimi groši. To je obsežna knjiga, saj prvi trije deli štejejo 339 stra-

ni, napovedan je pa še četrti del.

V Meddobju je Brulc objavil vrsto esejev o zdmski problematiki. Ko je bil tajnik SKA—v dobi Rotovega predsedovanja—je napisal nešteto članov za Glas ska: poročila, komentarje, kritike, krajše razprave. S tem glasilom sodeluje do konca: dva njegova prispevka bosta izšla v prihodnji številki. Potem ga je bolezen priklenila na dom. A je pridno pisal, tako za „naše“ kot za zamejske in matične publikacije. Držalo bo, kar beremo na ovitku Grošev: da je TB najplodovitejši slovenski pisatelj v Argentini. Zato se bo toliko bolj poznala vrzel v naših vrstah.

Bil je zelo razgledan človek. Kot samouk se je posvečal najrazličnejšim temam: od jezikov preko primerjalne filologije do filozofije, zgodovine in seveda literature.

Zadnja leta je včasih—morda pod vplivom bolezni—zelo ostro presojal nekatere naše ustanove. Prepričani smo, da je bilo to dobronamerno. Bil je vztrajen, včasih malo zagret, a iskren iskatelj resnice. Takole je izjavil v pogovoru za Glas (leto 43, 1-4, 1996): „Če bi Judeževi groši pripomogli vsaj malo k večji jasnosti in resnici, bi bila s tem že izpolnjena moja naloga.“

Kropili smo Toneta na njegovem domu, maša zadušnica pa je bila v cerkvi Marije Kraljice; daroval jo je g. Franci Pavlič. Od pokojnika sta se poslovila Marjan Eiletz v imenu SKA in Ivan Korošec v imenu domobrancev. Njegovo krsto je prekrivala domobranska zastava kot simbol zvestobe do konca: zvestobe slovenstvu in idealom resnične svobode.

Vinko Rode

venski hiši; otroci vseh šol so se udeležili najprej maše za pokojne učitelje in katehete v cerkvi Marije Pomagaj, ki jo je daroval delegat Jože Škerbec; po maši in malici so učenci Rožmanove šole iz San Martina predstavili v dvorani Kunčičevo Indijo Koromandijo v režiji Maksa Borštnika; v vlogah odraslih so nastopili Jože Rupnik, Marta Rupnik, Marta

Jerman, Jože Skale, Andrej Peršuh, Viktor Leber, Luka Skale, Marko Škulj, Cintija Frontini, Lučka Marinček Kastelic, Danica Petkovšek, Angelca Podržaj Miklič; sinove, kuharje, paže, palčke, vojake in vile pa so zaigrali otroci; scena: Tonči Pavlič s pomočniki (Tone Podržaj, Magdi Vlaho, Tone Kastelic); zvok: Tone Kastelic; šepetalki: Saša Hart-

man in Katica Dimnik; luči: Damijan Ahlin; obleke: Lučka Smersu Santana, Irena Petkovšek, starši in igralci sami; glasba: Lučka Kastelic; besedila pesmi: Vera Podržaj; voditeljci šole Katici Dimnik, režiserju Maksu Borštniku in vsem nastopajočim in sodelovalcem se je zahvalil šolski referent ZS France Vitrih.

Tombolska prireditev v Slovenskem domu v San Martinu je bila v nedeljo 29. septembra.

Srečanje molilk živega rožnega venca je bila v nedeljo, 29. septembra, popoldne v Slovenski hiši; ob 15,30 je bila v cerkvi Marije Pomagaj pred Najsvetejšim molitev rožnega venca in nato sveta maša; po maši je v dvorani govoril župnik Anton Bidovec o povabilu svetega očeta k novi evangelizaciji.

Na sestanku ZSMŽ je 2. oktobra govoril dr. Jure Rode o

svetniškem kandidatu Slomšku.

Pastoralni obisk rojakov v Rosariu in Bariločah: v imenu delegata za slovensko dušno pastirsko je obiskal rojake v Rosariu župnik Jože Guštin 5. in 6. oktobra, 18., 19. in 20. oktobra pa je bil med rojaki v Bariločah vicedelegat dr. Lojze Kukovica.

Slavnostni koncert Smrtnikovih bratov in ansambla Korenika s Koroške je bil v Slovenski hiši v soboto 5. oktobra; Smrtnikovi bratje Franc Jožef, Marjan, Zdravko in Vladimir, ki se jim je pridružil še bratranec Marko Smrtnik, so znana pevška skupina z Obirkega, ki jo vodi Jožko Koncilijski; v ansamblu Korenika iz Šmihela pri Pliberku so Albert Shorli, Franc Vejniki in njih vodja Albert Krajger; z njimi so prišli Nanti Olip, predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev, Nužej Tolmajer,

čajnik Krščanske kulturne zveze, župnik in režiser iz Železne Kaple Poldej Zunder, trgovec Adolf Krivograd, inž. Hanzi Mikl, član predsedstva NSKS, z ženo Brigito in napovedovalka Monika Novak; peli so v Slovenski hiši, pri proslavi 20-letnice podobe Svetogorske Kraljice v Devoto, v Našem domu v San Justu, v Slovenskem domu v San Martinu in pri rojaki v Bariločah in v Mendoza; prišli so na povabilo Toneta Oblaka; na koncertu v Slovenski hiši so peli v kvartetu naslednje pesmi: Mi smo Smrtnikovi fantje, Domača hiša, O kresu, Mladih dni spomin, O mraku, Žabe, v kvintetu Domovina mili kraj, Bistra Zila, Ti puabč kna lumpej, Mojcejin rusko narodno Ad na zvočno grimit; v kvintetu z ansamblom 5 Slakovih pesmi: Temna noč se je storila, Moj vrt več ne cveti, Še enkrat se bova srečala, Mama prihajam domov in

Zapleši z menoj ta valček ter Korbarjevo Domovino; trio pa je zaigral Ob potoku, Vaški praznik, Razigrani prsti, Kapelški pozdravi, vse 4 Vejnike; sceno s cerkvijo Gospe Svete z okolico je naslikal Tone Oblak; goste je nagovorila Ivana Tekavec, pozdravili pa so jih predsednik ZS Marjan Loboda, delegat DP Jože Škerbec in predstavniki Mladinskega zbora San Justo; v imenu gostov pa jo Slovence v Argentini pozdravili Nanti Olip, Nužej Tolmajer in eden Smrtnikovih bratov; pri vseh nastopih je bilo prisrčno in domače vzdušje.

Slavnost prvega svetega obhajila je bila v nedeljo, 6. oktobra, v cerkvi Marije Pomagaj; prvoobhajancev je bilo 47: iz Slomškove šole: Niko Rezelj, Andrejka Loboda, Monika Kinkel, Cecilija Skubic, Nadja Sterle, Erika Urbančič, Nadja Zupan; iz Carapachaya: Martin Delbene Korošec, Mar-

Skupni nastop bratov SMRTNIK in ansambla KORENIKA 5. oktobra 1996 v Slovenski hiši.

ko García Pleško, Štefan Jeretina, Jožko Šenk, Valentin Cuny Žnidar, Nadja Jan, Nevenka Voršič; iz San Martina: Damijan Jerman, Danijel Leber, Sebastijan Skale, Blaž Truden, Matjaž Aleksander Bidone Voršič, Lucijana Dimnik, Marija Julijana Kastelic, Marija Mihaela Podržaj, Lucijana Marija Oberžan Jarč; iz Prešernove šole: Maksi Golob, Marjan Kostelec, Damijan Lazar, Martin Pavšer, Martin Zarnik, Marijanka Grohar, Veronika Kocmur, Natalija Mele, Nežka Papež, Valerija Pograjc, Marjanka Ayerbe Rant, Marijana Rožanec, Sonja Stariha; iz Balantičeve šole: Tomaž Drenik, Milan Fantini, Martin Godec, Ivan Malovrh, Kristjan Danijel Radoš, Ljudmila Ahlin, Ana Pavla Lenarčič, Marija Vero-

nika Marinčič, Sonja Ivana Modic, Gabrijela Kristina Qualizza in Magdalena Teraš. Družine in sorodniki prvoobhajancev so napolnili cerkev in z njo povezano dvorišče do zadnjega kottička.

Praznovanje 20-letnice blagoslovitve podobe Svetogorske Kraljice v cerkvi sv. Gabrijela v buenosaireški četrti Devoto je bilo v nedeljo, 6. oktobra, popoldne; ob 16. uri so bile pete litanije Matere božje in blagoslov; zahvalno sveto mašo je ob somaševanju msgr. dr. Mirka Gogale in župnika Franceta Šenka vodil delegat Jože Škerbec; med mašo je pel zbor Svetogorski zvon, ki ga je ustanovil organist Štefan Drenšek, ga vodil za njim Gabrijel Čamernik, sedaj pa ga vodi Vinko Klemenčič ob orgljanju

Dorite Brezavšček; med mašo je skupina ostarelih prejela zakrament bolniškega maziljenja; po maši je bila akademija v farni dvorani: udeležence, ki so najprej napolnili cerkev in nato dvorano, je nagovorila v imenu pripravljalnega odbora Dragica Mizerit; kulturni program ob pogrnenih mizah so napolnili Smrtnikovi bratje in trio Korenika s petjem in igranjem; praznovanja so se udeležili soproga veleposlanika dr. Žgajnarja, odborniki Triglava, predsednik ZS Marjan Loboda in predstavniki krajevnih domov; vse praznovanje tako v cerkvi kot v dvorani je potekalo v lepem in prijetnem razpoloženju.

Proslava svetovnega misijonskega dneva je bila v Slovenski hiši v soboto, 12. oktobra; ob 18 uri so somaševali v cerkvi Marije Pomagaj Jaka Barle CM, msgr. Zdravko Reven in delegat Jože Škerbec; pridigal je Franci Pavlič CM, ki je tudi na orglah spremljal petje mešanega zbora iz Slovenske vasi; v dvorani je govorila o svojem misijonskem delu med Indijanci v Formosi redovnica s. Gabrijela Berčič, nato smo videli video o njenem delovanju, ki ga je posnel Franci Pavlič, za sklep pa je bil nastop otroškega, mladinskega in mešanega pevskega zbora iz Slovenske vasi.

Z geslom Balantičevega verza „Dobil sem svoj dom na tujem“ so sanjuški rojaki praznovali 40-letnico Našega doma v nedeljo, 13. oktobra, s celodnevni slavljem: ob 8. uri je bila slovesna maša v sanjuški stolnici; z delegatom Jožetom Škerbecem so somaševali krajevni župnik Anton Bidovec, mons. Zdravko Reven, France Cukjati in Polde Zunder iz Železne Kaple; med mašo je pel Mladinski pevski zbor pod vodstvom prof. Andrejke Selan Vombergar ob orgelski spremljavi prof. Ivana Vombergarja; po maši je v Našem domu po dviganju zastav župnik Bidovec blagoslovil spo-

minsko ploščo ob 50-letnici našega izgnanstva in nove prostore; akademijo v spodnjih prostorih je začel predsednik ND Janez Albreht; moški zbor je zapel 3 pesmi, šolski otroci prvih letnikov so zapeli šopek narodnih pesmi (Marta Selan), šolarji iz višjih letnikov recitali iz Slomška (Danica Malovrh) in zapeli „Bog in Slovenija“ (Anica Mehle); spominsko plaketo so prejeli vsi dosedanj predstavniki ND: Ludvik Hren, Lojze Zakrajšek, pok. Franc Bevko, Tone Oblak, Peter Čarman, Jože Miklič, Marjan Bogataj, Stane Mustar, Ljuba Lipušček in Janez Albreht; po zajtrku je bila otvoritev fotografske razstave: „Življenje ND v slikah ob 40-letnici“; po skupnem kosilu in športnem tekmovanju se je ob 17.30 začel kulturni program, ki ga je napovedovala Ivana Tekavec: slavnostni govor Nužejja Tolmarjerja, nastop Mladinskega zbora San Justo (Andrejka Selan Vombergar in Andrej Selan), kvarteta in kvinteta bratov Smrtnik, ansambla Korenika, kvinteta Smrtnik in tria Korenika in nazadnje še skupaj z Mladinskim zborom; poezijo Franceta Papeža, Milke Hartman in Alojza Gradnika so recitali Boštjan Modic, Blaž Miklič, Karla Skvarča, Kristina Jereb Qualizza, Nevenka Godec in Janez Krajnik; nastop koroških gostov sta spremljala z besedo Monika Novak in župnik Polde Zunder; za sklep so spregovorili predsednik ND Janez Albreht, veleposlanik dr. Janez Žgajnar, v imenu mladine Pavlinka in Dani Zupanc, v imenu odbora staršev Marjan Grilj in v imenu ZSMŽ Mici Malavašič; spominsko ploščo so prejeli: botra ND Anica Indihar in Ciril Oblak, režiser Frido Beznik, dušni pastir Anton Bidovec, voditeljica Balantičeve šole Angelca Klanšek, Nanti Olip in Nužej Tolmarjev, Smrtnikovi bratje in Trio Korenika, šopka cvetja pa pevovodja Andrej in Andrejka Selan ter scenograf Tone

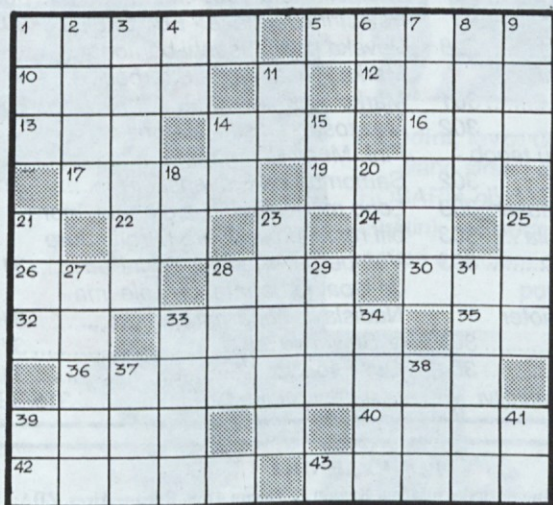
12. oktobra 1996 sta se poročila v cerkvi Marije Pomagaj
MARJETA JAVORŠEK in ROMAN CAPUDER. Čestitamo!

DRUŽINA ZIJALKO

KRIŽANKA ŠT. 4

VODORAVNO: 1. Obrtnik. 5. Zahteva za bodoči učinek, izvršitev. 10. Pameten. 12. Vabi, zapeljuje. 13. Dva enaka. 14. Pregovor. 16. Visok drža-

vni dostojanstvenik pri nekdanjih južnih Slovanih. 17. Nerabljen. 19. Abrahamov in Sarin sin. 22. Nikalnica. 24. Kemični znak za aluminij. 26.

Mati Device Marije. 28. Gledajo, opazujejo. 30. Bodica, konica. 32. Kazalni zaimsek. 33. Odvzema obleko. 35. Osebni zaimsek. 36. Bistvo velikonočnega praznika. 39. Geslo, kratek izrek. 40. Primitivno grajena hiša v hribih. 42. Ugrabljeno. 43. Vrsta grma.

NAVPIČNO: 1. Kopica, grmada. 2. Sultanaat v vzhodni Arabiji. 3. Italijansko mesto ob Adiži. 4. Kemijski simbol za akiton. 6. Desni pritok Irtiša. 7. Energija, pogonska sila. 8. Svetopisemski velik mož. 9. Japonska valutna enota. 11. Prislov časa. 14. Polmer kroga. 15. Veznik. 18. Osebni zaimsek. 20. Predlog za 4. in 6. sklon. 21. Čebelje domovanje. 23. Tatovo dejanje. 25. Pomoli. 27. Navitek. 28. Hudobna dejanja. 29. Poglavar družine. 31. Razsvetljava oltarne mize. 33. Cent. 34. Vladajoča indijanska kasta v Peruju. 37. Oblika pomožnega glagola. 38. Hebrejski patriarh (god 10. maja). 39. Oblika osebnega zaimka. 41. Površinska mera.

Iz naše KRONIKE

Nadaljevanje s str.318

Oblak; zahvalne besede gostov s Koroške je izrekel Nanti Olip.

O new age — novi dobi je 17. oktobra govoril delegat Jože Škerbec na sestanku Zveze žena — mati v Slovenskem domu v San Martinu.

Mons. Zdravko Reven, predsednik komisije za razglasitev Lojzeta Grozdeta za krščanskega mučenca, je govoril 18. oktobra v Slovenski hiši o sedanjem stanju postopka.

Dr. Tone Prešern SDB je govoril 19. oktobra v Slovenski hiši na kulturnem večeru SKA o komunikativnosti argentinske rock glasbe.

Dr. Bogomir Štefaičič je poročal o raziskavah množičnih grobišč komunistične strahovlade na področju Kočevskega roga — 26. oktobra v Mendoza, 29. oktobra v Bariločah, 2. novembra v Slovenski hiši in 3. novembra na srečanju z mladino po mladinski maši v Slovenski hiši.

Varuh človekovih pravic RS Ivo Bizjak se je udeležil mednarodnega zborovanja ombudsmanov v Buenos Aires v

Rešitev KRIŽANKE

št. 3 iz julijske števil. DŽ

P	O	G	U	M	T
O	Č	A	K	M	I
T	I	R	R	U	S
M	A	R	I	J	A
Z	Č	O	B	A	
A	M	T	A	N	
P	O	N	I	P	I
A	T	A	O	S	T
D	O	V	S	I	
R	U	D	A	S	
V	D	A	R	T	
I	N	N	E	Ž	A
N	O	Ž	S	E	N
O	V	E	S	N	E

malo za šalo

Maščevalec — Policaja stojita pred vrati oboroženega roparja. „Pojdi ti naprej,“ pravi starejši mlajšemu, „in nič ne skrbi, te bom že jaz maščeval.“

Razlika — Mož vpraša ženo: „Kakšna je razlika med avtobusom in taksijem?“ — Žena: „Ne vem.“ — Mož: „Torej podivja na avtobus“.

Hinavci — Faran sreča na cesti župnika: „Ne zamerite, gospod župnik, da me tako poredkoma vidite v cerkvi. Po moje je tam vse preveč hinavcev.“ — Župnik prijazno: „No, za enega bi se še našel prostor!“

Podobnost — „Ali se ne zdi tudi vam, da mi je moj sin osupljivo podoben?“ — „Ne jeml-

jite tega tragično! Važno je, da je zdrav!“

Obedi — Gost, ki je prišel na počitnice v hotel, vpraša vratarja: „Kdaj se pa pri vas jé?“ — Vrtar: „Zajtrk je od šeste do desete, kosilo od enajstih do dveh, malica od treh do petih, večerja od šestih do enajstih zvečer.“ — Gost: „Škoda, rad bi se šel tudi kaj kopati!“

Rojstva — Vprašanje študentom na medicinskem seminarju: „V katerem mesecu se rodi največ otrok?“ — Študentje odgovarjajo: v maju, v juliju... Profesor vsakokrat zmaje z glavo in jih pouči: „V devetem mesecu, dame in gospodje!“ Iz dvorane se zasliši: „Torej septembra!“

tednu od 20. oktobra; v nedeljo 20. oktobra je bil pri slovenski maši v Slomškovem domu, v nedeljo 27. oktobra pa na obletnici Slovenske pristave v Castelaju.

Duhovne vaje za može so bile od 27. oktobra v

Domu duhovnih vaj Marije Pomočnice v San Miguelu; udeležilo se jih je 24 moških, vodil jih je Dane Vrečar SDB.

Na vse svete in verne duše, 1. in 2. novembra, so rojaki obiskali svoje rajne na pokopališčih; skupna opravila za

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Slovenska demokratizacija: poraz komunizma, pa zmaga komunistov.
- Če želi država uspešno gojiti kult osebnosti, mora imeti ustrezno nekultivirano osebo.
- Gospod predsednik ni izpolnil, kar je tovariš predsednik obljubljal.
- Trpim zavoljo domotožja. Kot zdravilo so mi v rodni domovini predpisali, naj se kdaj pa kdaj vrnem domov.
- Pri nas ne počivajo na lovorikah, ampak na položajih.
- Slovenca bolj spodbuja zavist kot zavest.
- Kumunisti so se res izpeli, dirigirajo pa še vedno.
- Za vstopnico v raj je dušo prodal hudiču.
- Najbolj črvivi so tisti, ki jih nikoli ne gloda črv dvoma.
- Najslabše so tiste duše, ki so kupljene na državne stroške.
- Če bomo tako nadaljevali, se bomo daleč vrnili.

umrle so bila v cerkvi Marije Pomagaj, na grobu mons. Antona Orecharja in pred spomenikom junakom v Slovenski hiši, na pokopališčih v Morunu, San Justu, na Villegas, v Boulogne, v Olivosu, v Pablo Podestá in v San Martinu,

večerne maše pa po vseh slovenskih verskih središčih.

Na duhovniškem sestanku v Slovenski hiši je v sredo 30. oktobra govoril mons. Zdravko Reven o postopku za razglasitev Grozdeta za krščanskega mučenca.

KJE JE KAJ

Zgodilo se je pred sedmimi leti - Alojzij Kukovica	289
Petdeset let po procesu - Peter Urbanc	291
Izjava slovenskih škofov	292
Razmišljanje ob 50-letnici obsodbe ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana - Franci Markež	293
Dobri pastir izpod Pece - Milena Ahčin	295
Izdani bataljoni - Jože Krivec	296
Adventni čas - Adventni venec - Praznik Brezmadežne	297
Čas je, da vstanemo -	

Rafko Vodeb	297	prazniki v letu 1997	305
Moja duša poveljuje Gospoda - Wilhelm Hünermann	298	Palestrinove maše - Edo Škulj	305
Božični čas - Jaslice - Božični blagoslov doma in družine	301	Pevska pot in uspehi baritona Marka Finka - Jože Škerbec	306
Blagoslov otrok ob božiču	302	Mezzosopranistka Veronika Fink-Menville	310
Med žarki veselja kljub mraku tegob - Vladimir Kos	302	Samomori na Slovenskem	310
Preprosta božična - Karel Mauser	303	Lepo mora izhajati iz globine, mora biti resnično in dobro hkrati - Jure Vombergar-Veselka Šorli Puc	311
Molitve za božič - Alojz Rebula	303	Je lepa, je bogata, pa šole ima - Nadislava Laharnar	313
Bodi naš mir - Rafko Vodeb	303	Iz Slovenije	315
Božič nam je približal Boga, pokazal nam je življenjski smoter in razodel srečo	304	Odšli so	316
Sveta Družina	304	Iz naše kronike	315/320
Molitve ob starem letu - Premakljivi			

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVIIJA

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.

Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877- Stavljenje, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina - Telefax: (54-1) 307-1044 / 362-7215

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzu-ta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1996: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osebni) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

28. julija 1996: GLEDALIŠKA SKUPINA IZ LANUSA je za 44. obletnico Društva Slovenska vas pripravila Cankarjevega Kurenta.

V sredini, levo: Gospod Božidar Fink in gospa Tinka Kovač ob ZLATI POROKI, ki je zbrala vse člane širše Finkove družine, razpršene po Argentini in Evropi. - **Desno:** SLOVENCIZ ROSARIA ob dušnopastirskem obisku g. Jožeta Guština, po maši 6. oktobra 1996 (Foto: Jože Guštin). - **Spodaj:** MISIJONSKA PRIREDITEV 1996 v Slovenski hiši. Sestra Gabrijela Berčič govori o svojem delu med najrevnejšimi v provinci Formosi. - Mladinski pevski zbor iz Lanusa pod vodstvom g. Francija Pavliča nastopa na misijonski prireditvi.

VESELKA ŠORLI PUC: Dva primerka umetnosti barvnih oken.

Zgoraj in v sredini, levo: Skupni nastop Mladinskega pevskega zbora San Justo in bratov Smrtnik na 40. OBLETNICI NAŠEGA DOMA v San Justu, 13. oktobra 1996. - Spodaj, levo: Nastop BRATOV SMRTNIK iz Železne Kaple 5. oktobra 1996 v Slovenski hiši. Desno: ANSAMBL KORENIKA iz Šmihela pri Pliberku na odru Slovenske hiše.

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: José Skerbec

Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877

Composición, Armado e impresión: Talleres Gráficos VII KO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina